

Examensarbete, 15 hp, för
Kandidatexamen i företagsekonomi: Redovisning och Revision
VT 2019

Hur arbetar svenska *Big Four* med nya standarder? – Införandet av IFRS 9 Redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv

Flora Morina och Hanna Svanberg

Fakulteten för ekonomi

Abstract

Author

Flora Morina och Hanna Svanberg

Title

How do Swedish Big Four work with new standards? – Introduction of IFRS 9
Accounting specialists' and auditors' perspective

Supervisor

Maria Bengtsson

Co-examiner

Caroline Pontoppidan

Examiner

Heléne Tjärnemo

Abstract

Previous research in this field has focused on how countries and companies perceived the implementation of IFRS. The majority of previous research has focused on developing countries with a focus on the auditor's opinion. However, as far as we know, less research has been done on how audit firms work with IFRS based on accounting specialists' and auditors' perspective. With previous research in mind, we have found a research gap.

The purpose of this thesis is to study how Swedish Big Four work with new standards, with a focus on accounting specialists' and auditors' opinion, with IFRS 9 as an example. We also want to examine the importance of accounting specialists' knowledge and expertise and how this is transferred further in the firm, to auditors and clients.

This study has a qualitative approach where interviews and document analysis have been used to reach the accounting specialists and auditors' perspective. By applying professionalism theory, we have analyzed our empirical data to reach our conclusions.

The results of this study show that both roles are important and crucial in the work with new standards. The professionals possess high knowledge and expertise that are used in different ways. We have found that transfer of knowledge is a big part for audit firms in the work with new standards, since the understanding of a new standard is created through internal support functions. Our data also shows that the studied audit firms work with good internal support functions to facilitate understanding of IFRS 9 which is considered a complex standard.

Keywords

IFRS, Big Four, accounting specialist, auditor, professionalism, knowledge transfer

Sammanfattning

Författare

Flora Morina och Hanna Svanberg

Titel

Hur arbetar svenska *Big Four* med nya standarder? – Införandet av IFRS 9
Redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv

Handledare

Maria Bengtsson

Medbedömare

Caroline Pontoppidan

Examinator

Heléne Tjärnemo

Sammanfattning

Tidigare forskning inom området har fokuserat på hur länder och bolag uppfattat implementeringen av IFRS. Majoriteten av tidigare forskning har varit inriktad på utvecklingsländer med fokus på revisorers uppfattning. Däremot har det oss veterligen inte genomförts någon forskning på hur revisionsbyråer arbetar med IFRS utifrån redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv. Med tidigare forskning i beaktning har vi funnit ett forskningsgap.

Syftet med uppsatsen är att studera hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder med fokus på redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv, med IFRS 9 som exempel. Vi vill också undersöka betydelsen av redovisningsspecialisters kunskap och expertis samt hur denna transfereras vidare i byrån, till revisorer och klienter.

Studien antar en kvalitativ ansats och intervjuer samt dokumentanalys har använts för att nå redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv. Vi har med hjälp av professionsteori analyserat vår empiri för att nå våra slutsatser.

Resultaten av studien visar att båda rollerna är viktiga och avgörande i arbetet med nya standarder. Professionerna besitter hög kunskap och expertis som används på olika sätt. Vi har konstaterat att transferering av kunskap är en stor del för revisionsbyråer i arbetet med nya standarder eftersom förståelsen för en ny standard skapas genom interna stödfunktioner. Vår data visar även att de studerade revisionsbyråerna arbetar med bra interna stödfunktioner för att underlätta förståelsen för IFRS 9 som anses vara en komplex standard.

Ämnesord

IFRS, Big Four, redovisningsspecialist, revisor, professionalism, kunskapstransferering

Förord

Vi vill börja med att tacka varandra för ett gott samarbete, för att ha peppat och stått ut med varandra under denna något besvärliga tid. Vi vill också tacka alla andra som gjort denna studie möjlig att genomföra. Däribland vår handledare Maria Bengtsson, som stöttat och trott på oss under denna period. Vår medbedömare Caroline Pontoppidan, för nya infallsvinklar när vi som mest behövde det. Pernilla Carlsson för hjälp och stöd gällande språk och formalia. Sist men inte minst vill vi rikta ett stort tack till våra respondenter, utan dem hade studien definitivt inte varit möjlig att genomföra.

Slutligen vill vi skänka våra familjer en tanke och tacka för allt stöd. Det har varit en tuff resa och utan er hade vi definitivt tappat hoppet. Ni har hjälpt oss att se ljuset i tunneln.

Stort tack!

Kristianstad, 29 maj 2019

Flora Morina

Hanna Svanberg

Förkortningsordlista

BFHI	Baby-Friendly Hospital Initiative
Big Four	De fyra största revisionsbyråerna, PwC, EY, Deloitte och KPMG.
BSEC	Bangladesh Securities and Exchange Commission
ECL	Expected Credit Loss Model
EY	Ernst & Young
FAR	Föreningen Auktoriserade Revisorer
GAAP	Generally Accepted Accounting Principles
HR	Human Resources
IAS	International Accounting Standards
IASB	International Accounting Standards Board
IFAC	International Federation of Accountants
IFRS	International Financial Reporting Standards
KPMG	Klynveld, Peat, Marwick, Goerdeler
PwC	Pricewaterhouse Coopers
UNICEF	United Nations Children's Fund
U.S. SEC	United States Securities and Exchange Commission
WHO	World Health Organization

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Bakgrund	1
1.2 Problematisering.....	2
1.3 Syfte.....	4
1.4 Frågeställningar	5
1.5 Uppsatsdisposition.....	5
2. Litteraturgenomgång	7
2.1 Tidigare forsknings meto danvändning	7
2.2 Tidigare forsknings teorianvändning.....	9
2.3 Resultat från tidigare forskning	11
3. Teoretisk referensram	15
3.1 Professionsteori	15
3.2 Allmänt om professioner	16
3.2.1 Kompetens och expertis	17
3.2.2 Specialisering	18
3.2.3 Transferering av kunskap	19
3.3 Redovisningsprofessionen.....	20
3.4 Revisorns oberoende	22
3.5 En introduktion till IFRS	23
3.6 Val av teori	24
4. Vetenskaplig och empirisk metod	25
4.1 Forskningsansats	25
4.2 Samhällsvetenskapliga forskningsparadigm	26
4.3 Forskningsmetod	26
4.3.1 Intervjuer	27

4.3.2 Dokumentanalys	28
4.3.3 Triangulering	29
4.4 Trovärdighet och pålitlighet	30
4.5 Forskningsetik	32
4.6 Urval	33
4.6.1 Presentation av respondenter	34
4.6.2 Dokument	35
4.6.3 Avgränsning och bortfall	35
5. Fakta om IAS 39 och IFRS 9	37
5.1 IAS 39	37
5.1.1 Klassificering och värdering	37
5.1.2 Nedskrivning	38
5.1.3 Säkringsredovisning	38
5.2 IFRS 9	39
5.2.1 Klassificering och värdering	39
5.2.2 Nedskrivning	40
5.2.3 Säkringsredovisning	41
5.3 Sammanfattning av IAS 39 och IFRS 9	41
6. Resultat och Analys	43
6.1 Professionen av en redovisningsspecialist	43
6.1.1 Arbetet med en ny redovisningsstandard	44
6.1.2 Analys	46
6.2 Revisorsprofessionen	49
6.2.1 Arbetet med en ny redovisningsstandard	50
6.2.2 Analys	51
6.3 Interna stödfunktioner	54

6.3.1 IFRS 9 och dess komplexitet.....	58
6.3.2 Analys.....	61
6.3.3 Analys av IFRS 9 och dess komplexitet.....	63
7. Diskussion och slutsats.....	65
7.1 Diskussion	65
7.2 Slutsatser	67
7.3 Studiens bidrag	69
7.3.1 Teoretiskt bidrag.....	69
7.3.2 Praktiskt bidrag.....	69
7.4 Egna reflektioner och förslag till framtida forskning	70
Litteraturförteckning.....	72
Bilagor	79
Bilaga 1: Mail till Studentansvariga.....	79
Bilaga 2: Intervjuguide Redovisningsspecialister	80
Bilaga 3: Intervjuguide Revisorer	81

1. Inledning

I följande kapitel redogörs för bakgrunden till studien. I problematiseringen presenteras tidigare forskning inom ämnet som leder oss till ett forskningsgap. Vidare presenterar vi uppsatsens syfte, frågeställningar och kapitlet avslutas med uppsatsens disposition.

1.1 Bakgrund

Finanskrisen 2007–2010, som startade i den amerikanska bostads- och räntemarknaden, tog fart efter Lehman Brothers konkurs år 2008¹. Paniken spreds och den globala krisen blev verklighet. De finansiella konsekvenserna blev förrädiska för Sverige och för stora delar av världen (Riksbank, 2018a). Många (Aktiespararna, 2008; SVT, 2018; Balesic & Chau, 2017) tror att krisen byggdes upp på grund av de så kallade subprimelånen². Begreppet var flitigt använt under krisåren och syftar till de pengar som amerikanska banker lånade ut till personer med låg kreditvärdighet (Riksbank, 2018a). I samband med denna finanskris riktades stor kritik mot IAS 39 i synnerhet och bankernas redovisning i allmänhet (Balesic & Chau, 2017). *International Accounting Standard Board (IASB)*³, som strävar efter en förbättrad finansiell redovisning internationellt, arbetade efter finanskrisen med att utveckla en mer framåtblickande standard. Syftet var att få en mer rättvisande bild av den underliggande verkligheten. IASBs arbete resulterade i att IAS 39 (läs mer om IAS 39 under kapitel 5) ersattes av IFRS 9 som blev obligatorisk från den 1 januari 2018 (Finansliv, 2017). Den obligatoriska implementeringen var omfattande eftersom 140 länder berördes (IFRS, 2017). I Sverige skulle alla börsnoterade bolag implementera standarden (IFRS, 2016).

¹ Lehman Brothers var en amerikansk investmentbank som grundades år 1850 och lämnade in en konkursansökan den 15 september 2008. Konkursen uppstod eftersom många människor inte klarade av att betala bostadslånen. Bankernas tillgångar blev då värdelösa vilket ledde till bankens förfall (SVT, 2018).

² Definition hämtad från: www.ekonomifakta.se.

³ IASB är en internationell organisation som strävar efter en förbättrad finansiell redovisning samt en konvergens av redovisningsstandarder. IASB har sitt säte i London och ansvarar för redovisningsstandarderna International Financial Reporting Standard (IFRS) som är känt som den internationella normgivande redovisningsstandarderna (IFRS, 2017).

IFRS 9 förväntades ha störst effekt på de fyra svenska storbankernas⁴ kapitalrelationer genom att förbättra hanteringen av kreditrisker och ökad transparens samt leda till en mer effektiv marknadsdisciplin (Riksbank, 2018b). Standarden förväntades även ge användbar och relevant information till användarna av de finansiella rapporterna vilket underlättar bedömning av belopp, tidpunkter och osäkerhet för ett företags framtida kassaflöden. Med andra ord ska standarden förenkla för redovisningskonsulter och revisorer i arbetet med de finansiella rapporterna. Standarden är även en stor utmaning inom kreditriskmodellering eftersom företag står inför stora insatser när det kommer till IT, rapportering, modellering, validering samt revision.

1.2 Problematisering

Sedan år 2005 är det fastställt att IFRS är obligatoriskt för alla börsnoterade bolag i Sverige (EC No 1606/2002). Detta har inneburit att bolagen i landet måste anpassa verksamheten till ett nytt regelverk som kräver en mer detaljerad och komplex redovisning. Kunskapen som krävs för en effektiv implementering av IFRS kan införskaffas via revisionsbyråer (PwC, 2019). Söderström och Sun (2007) ger en bakgrund till forskare som studerar förändringar i redovisningskvaliteten. Författarna kom fram till att kvaliteten påverkas av tre faktorer, den första är standardernas kvalitet, den andra är ett lands legala och politiska system och den tredje är syftet med de finansiella rapporterna. Det är alltså betydelsefullt att nämna att effekten av införandet av nya standarder inte enbart beror på standarden i sig utan även på dessa tre faktorer.

Förändringar inom redovisningssystem som exempelvis införandet av nya standarder är viktiga att studera eftersom det påverkar redovisningskvaliteten (Söderström & Sun, 2007). Införandet av standarderna har lett till att länder i Europeiska Unionen har gemensamma och förbättrade regler för finansiell rapportering. Det är alltså viktigt att studera förändringarna inom redovisningsområdet eftersom konsekvenserna påverkar flera länder. Genom att studera förändringar upprätthålls en uppmärksamhet för potentiella brister (Söderström & Sun, 2007). Även om IASB har en vision med planerade förändringar är det

⁴ De fyra svenska storbankerna är Handelsbanken, SEB, Swedbank och Nordea (Riksbank, 2018c).

svårt att förutspå effekterna eftersom dessa uppenbaras först efter implementeringens genomförande.

Förändringar inom redovisningsområdet som görs enligt regelverk har en påverkan på bedömningar som yrkesverksamma inom redovisningsområdet gör (Hronsky & Houghton, 2001). En förändring i definitionen av en redovisningsstandard kan uppfattas på ett annat sätt av revisorn än vad regelverket avser med definitionen. Dessa ändringar av redovisningsstandarder sker med anledning att minska tvetydigheter och missförstånd som kan uppstå inom redovisningsområdet (Hronsky & Houghton, 2001). Ibland upplevs problem med standarder som kan leda till diskussioner med syfte att uppdatera och förbättra (Deloitte, 2016). IAS 39 är ett exempel då IFRS 9 blev svaret på de problem som uppstod med redovisning enligt IAS 39 (Finansinspektionen, 2017). Det är viktigt att varje redovisningsstandard innehåller tydliga mål eftersom arbetet med finansiella rapporter underlättas. Revisorer spelar en stor roll i formandet av de finansiella rapporter som publiceras och därför är det viktigt att revisorerna förstår innebörden av redovisningsstandarderna. Tydliga redovisningsstandarder ger vägledning för revisorer i relationen med klienter och minskar felaktiga beslut (Hronsky & Houghton, 2001).

Tidigare forskning inom området har fokuserat på hur länder och bolag uppfattat implementeringen av IFRS. Majoriteten av tidigare forskning har varit inriktad på utvecklingsländer med fokus på revisorers uppfattning (Khamis, 2016; Mardini, 2015; Nurunnabi, 2017). Nurunnabi (2017) studerade implementeringen av IFRS i Bangladesh. Syftet med Nurunnabis (2017) studie var att skapa en förståelse för varför implementeringen inte ansågs vara effektiv. Likaså gjorde Khamis (2016) och Mardini (2015). Det som skiljer Nurunnabi (2017) från de sistnämnda författarna är att Nurunnabi (2017) genomförde en undersökning av IFRS ur ett helhetsperspektiv. Khamis (2016) och Mardini (2015) genomförde forskning med en specifik redovisningsstandard i fokus. Vidare studerade Jansson (2018) IFRS i ett utvecklat land, närmare bestämt Sverige. Jansson (2018) fokuserade emellertid mer på att få en ökad förståelse för varför IFRS har blivit en norm i Sverige. Jansson (2018) studerade alltså inte IFRS ur revisorns perspektiv utan sökte en helhetsbild av implementeringen i Sverige.

Vår sammanställning visar att det har genomförts en hel del forskning på implementering av IFRS ur ett helhetsperspektiv genom att analysera fördelar och nackdelar. Enligt Hronsky och Houghton (2001) finns en del forskning kring olika uppfattningar av redovisningsstandarder utifrån grupper av förberedare och användare av finansiella rapporter samt revisorer. Mindre forskning fokuserar emellertid på den uppfattade meningen av redovisningsstandarder utifrån individer (Hronsky & Houghton, 2001). Mycket av dagens forskning inom redovisningsområdet har genomförts i utvecklingsländer (Khamis, 2016; Mardini, 2015; Nurunnabi, 2017), det finns emellertid färre studier med fokus på utvecklade länder som exempelvis Sverige. I Sverige har det genomförts relativt lite forskning utifrån revisorers perspektiv om IFRS, vilket visar att det finns ett forskningsgap. I ett försök att fylla ut detta gap är studiens syfte att studera hur svenska *Big Four*⁵ arbetar med nya standarder utifrån redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv, med IFRS 9 som exempel.

Uppsatsens syfte är viktig eftersom majoriteten av dagens forskning fokuserar på införandet av IFRS ur landets eller bolagets perspektiv. Vi anser därför att det bör riktas fokus på de som arbetar med IFRS dagligen inom redovisningsområdet. Våra frågeställningar anses relevanta för att få en förståelse för arbetet med nya standarder samt för att se om arbetet påverkar hur respondenterna uppfattar komplexiteten av IFRS 9. Valet av redovisningsstandard stod till en början mellan IFRS 9 och IFRS 16. IFRS 9 hade en obligatorisk implementering från den 1 januari 2018 och IFRS 16 hade en obligatorisk implementering från den 1 januari 2019. Vi valde IFRS 9 för att det är en relativt ny standard men revisionsbyråer har hunnit ägna en del tid åt arbetet och därmed hunnit skapa sig en uppfattning om komplexiteten.

1.3 Syfte

Studiens syfte är att undersöka hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder med fokus på redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv, med IFRS 9 som exempel. Vi vill

⁵ *Big Four* är en benämning som hänvisar till de fyra största internationella revisionsorganisationerna: PwC, Deloitte, KPMG och EY (Carrington, 2014).

också undersöka betydelsen av redovisningsspecialisters kunskap och expertis samt hur denna transfereras vidare i byrån.

1.4 Frågeställningar

Utifrån studiens syfte har vi formulerat tre frågeställningar:

- Vilken roll har redovisningsspecialister och revisorer i arbetet med en ny standard?
- Vilken betydelse har kunskapstransfereringen i arbetet med en ny standard?
- Hur påverkar interna stödfunktioner uppfattningen av IFRS 9 och dess komplexitet?

1.5 Uppsatsdisposition

Kapitel 2 - Litteraturgenomgång

I kapitel 2 tar vi upp tidigare forskning för att studera deras val av metod och teori. Därefter presenteras resultat från tidigare forskningen och kapitlet avslutas med en kort sammanfattning av tidigare forskning.

Kapitel 3 - Teoretisk referensram

Kapitel 3 presenterar den teoretiska referensram som ligger till grund för denna uppsats. Kapitlet inleds med en beskrivning av den valda teorin, därefter förs en diskussion om begreppet profession. Vi fortsätter med att förklara redovisningsområdet som en profession med en redogörelse för redovisningsspecialisters och revisorers yrke. Kapitlet avslutas med en motivering till valet av professionsteori.

Kapitel 4 - Forskningsmetod

I den första delen av kapitel 4 presenteras uppsatsens forskningsansats, forskningsparadigm samt forskningsmetod. Sedan förs en diskussion kring valet av metod, vi redogör också för studiens trovärdighet och pålitlighet, vi tar sedan upp forskningsetikens betydelse. Kapitlet avslutas med en presentation av uppsatsens urval.

Kapitel 5 - IAS 39 och IFRS 9

Kapitel 5 presenterar bakgrundsinformation för studien. Kapitlet inleds med en presentation av IAS 39, för att sedan redogöra för den nya standarden IFRS 9. Vi avslutar med att belysa väsentliga skillnader.

Kapitel 6 - Resultat och Analys

Kapitel 6 presenterar och analyserar studiens empiri. Vi redogör för vår empiri utifrån tre huvudteman som är baserade på våra frågeställningar. Efter varje tema följer en analys kopplad till vald teori.

Kapitel 7 - Diskussioner och Slutsats

Kapitel 7 innehåller en diskussion kring studiens resultat med syfte att nå en övergripande slutsats, vi kommer också svara på uppsatsens frågeställningar. Avsnittet fortsätter med studiens relevans samt vad den bidragit med. Vi avslutar med våra egna reflektioner samt förslag på framtida forskning.

2. Litteraturgenomgång

Detta kapitel tar upp tidigare forskning för att försöka finna ett mönster i metodval, användning av teorier samt studiernas resultat. Vi har analyserat tidigare forskning genom att söka på utvalda nyckelord samt genom den så kallade snöbollseffekten⁶. I vårt fall har vi analyserat de artiklar som ansetts relevanta i den bemärkelsen att de har ett liknande syfte som vår uppsats. Utifrån artiklarna har vi analyserat vilken typ av tidigare forskning som genomförts samt olika källor som författarna använt, på så vis skapades en snöbollseffekt. Litteraturgenomgången har som syfte att försöka finna ett eventuellt forskningsgap samt att hjälpa oss finna relevant metod och teori för studiens syfte.

2.1 Tidigare forsknings metodanvändning

Efter att ha studerat olika artiklar inom IFRS och införandet av nya standarder i olika kontexter drar vi slutsatsen att den vanligaste metoden är den kvalitativa där författarna använder olika typer av intervjuer. Nurunnabi (2017) använde djupintervjuer och dokumentanalys för att undersöka hinder som uppkommit i samband med implementering av IFRS i ett utvecklingsland, i detta fall Bangladesh. Respondenterna i studien var interna och externa revisorer och författaren genomförde intervjuerna i tre olika omgångar mellan åren 2010 och 2014. Författaren motiverade valet av metod genom att i artikeln skriva att en mix av djupintervjuer och dokumentanalys fångar ett djup som en metod ensam inte skulle kunna uppnå. Nurunnabi (2017) lät också forskningen ta tid då intervjuerna genomfördes i olika omgångar under fem års tid och olika dokument hämtades från *Bangladesh Securities and Exchange Commission (BSEC)*⁷. Syftet med dokumentanalysen var att utvärdera huruvida straff eller böter tilldelats företag som inte följt diverse obligatoriska redovisningsstandarder. Det undersöktes även om dessa viten i sådana fall betalades.

Författarna van Zijl och Maroun (2017) studerade implementeringen av IFRS 10 och 12 genom att undersöka hur hierarkisk övervakning och normalisering av sanktioner används

⁶ Urvalet kan växa fram vid snöbollsurval utifrån en process där en person hänvisar till en annan. Den kan användas när urvalet i början är litet och forskaren vill utveckla det. Enligt definitionen av snöbollsurval handlar det mer om att man exempelvis frågar sig fram tills dess man hittar den rätta personen (Denscombe, 2014).

⁷ BSEC etablerades år 1993 och verkar som regulator över Bangladesh kapitalmarknad (SEC, 2019).

för att uppmuntra till att nya redovisningsstandarder följs. Syftet med studien var att förklara skillnader i finansiell rapportering genom att undersöka relevansen och effektiviteten av disciplinära åtgärder. Författarna använde detaljerade intervjuer för att komma åt en detaljerad bild från de som är direkt involverade i implementeringen av nya redovisningsstandarder. Respondenterna var ett antal experter inom området, bland annat revisorer, partners inom revisionsbyråer, finansiella analytiker, bolagsstyrningsexperter samt akademiker inom finansiell redovisning med minst 15 års erfarenhet inom respektive område. Att författarna hade höga krav på respondenterna bidrog till en högre legitimitet och kvalitet till undersökningen.

Maroun och Van Zijl (2016) använde samma typ av metod, närmare bestämt djupintervjuer, i artikeln som handlar om isomorfism⁸ och motstånd vid implementeringen av IFRS 10 och 12. Författarna undersökte hur motståndet från skapare av finansiella standarder påverkade hur standarderna implementerades och används. Att genomföra detaljerade intervjuer tillåter forskaren att rikta fullt fokus mot respondenterna. Respondenterna i denna studie var ett flertal personer som är direkt involverade i upprättandet av redovisning, finansiella revisorer eller analytiker. Kommentarer från ett antal ledande personer inom ämnet inkluderades också i studien. Alla respondenter i studien är från Sydafrika vilket författarna menar kunde vara en begränsning i forskningen. Begränsningen slätades emellertid ut genom att de valda respondenterna arbetade på multinationella företag och flertalet hade erfarenheter från utlandet. Maroun och Van Zijl (2016) skriver också att inriktningen på Sydafrika ansågs vara lämpligt eftersom det är ett land som använt IFRS i ett flertal år. Mardini (2015) genomförde också intervjuer för insamlingen av empiri och respondenterna bestod av tio externa revisorer, tio standardförberedare samt 15 användare. Syftet med Mardinis (2015) studie var att utforska de externa revisorernas och användarnas uppfattning av den nya standarden för segmentrapportering, närmare bestämt IFRS 8.

Utifrån litteraturgenomgången är det två artiklar som sticker ut från mängden gällande val av metod. Porter, Fusarelli och Fusarelli (2015) undersökte hur lärare i skolan upplevde implementeringen av nya standarder. För att samla empiri och utreda problemet användes

⁸ En begränsningsprocess som får en grupp i en befolkning att likna andra grupper när de står inför samma miljöförhållanden (Deegan & Unerman, 2011).

enkäter, fokusgrupper samt intervjuer. Mer detaljerat genomfördes studien genom att Porter et al., (2015) skickade enkäter till lärare, genomförde fokusgrupper med fakulteter och intervjuade de deltagande skolornas rektorer och samordnare. Argumentet för valet av respondenter var att det är de som kommer i kontakt med nya standarder samt att undersökningen av deras uppfattning var mest relevant för att upptäcka eventuella brister. Studiens kontext skulle i denna uppsats kunna ifrågasättas då studien behandlar ett ämne som inte är direkt relevant för IFRS 9. Varför vi har valt att studera artikeln av Porter et al., (2015) är för att den handlar om hur lärare upplever och hanterar implementering av nya standarder. Vi ville se om faktorer i införandet och upplärningen av nya standarder som har en påverkan på hur de uppfattas. Detta kan således kopplas till vårt syfte vilket är hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder.

Den andra artikeln vars metod sticker ut är skriven av Salleh, Chong, Ahmad och Ikhsan (2012). Författarna undersökte relationen mellan inlärningsrelaterade faktorer och kunskapsspridning bland redovisningskonsulter. Studiens kontext var en stor offentlig sektor inom redovisning i Malaysia. Salleh et al., (2012) argumenterade för forskningen genom att skriva att området relativt sett var understuderat. Metoden som användes i studien var en enkätundersökning, enkäterna skickades ut till redovisningskonsulterna inom den studerade kontexten.

2.2 Tidigare forsknings teorianvändning

Efter att ha studerat olika artiklar som handlar om IFRS samt implementering av nya standarder i olika kontexter dras slutsatsen att den dominerande teorin är DiMaggio och Powells (1983) institutionella teori. Framförallt har tvingande isomorfism använts av många författare för att exempelvis förklara pressen på företag att implementera nya standarder. Nurunnabi (2017) använde institutionell teori för att komma fram till artikelns slutsats, vilken är att tvingande isomorfism bör användas i större utsträckning för att sätta press på företag i Bangladesh att följa IFRS på ett bättre sätt. I artikeln förklaras också alla tre element inom institutionell isomorfism, vilka är tvingande, normativ samt imiterande. Dessa tre element fick ett varsitt beskrivande delkapitel i artikeln där författaren slutligen kommer fram till forskningsgapet som ligger till grund för forskningen. Vidare använde Maroun och van Zijl (2016) DiMaggio och Powells (1983) modell om institutionell

isomorfism. I studien användes de relativt nya redovisningsstandarderna IFRS 10 och IFRS 12 för att förklara hur tvingande, normativ samt imiterande isomorfism fungerar för att driva en benägenhet att följa IFRS.

Jansson (2018) beskrev tre breda teoretiska perspektiv som kan användas för att förklara och förstå den nationella processen av att implementera nya redovisningsstandarder. Den första är det institutionella teoretiska perspektivet, den andra är det funktionalistiska och det tredje är det politisk-ekonomiska. Jansson (2018) beskrev det institutionella teoretiska perspektivet som ett sätt för länder och företag att uppnå och utåt visa legitimitet. Vidare förklarade Jansson (2018) att fokus i det funktionalistiska perspektivet ligger på ekonomisk effektivitet och för, inom redovisning, argument för en helhetslösning världen över vilket leder till ekonomisk effektivitet. Teorin talar för implementering av IFRS eftersom en helhetslösning leder till att investerare på aktiemarknaden har lättare att jämföra intressanta företag. Jämförbarheten ger världens länder incitament att reglera för en nationell användning av IFRS, det ger också ländernas företag stora incitament att vara villiga att implementera och använda IFRS på ett bra sätt. Jansson (2018) motiverade användningen av dessa tre teoretiska perspektiv genom att skriva att tidigare forskning inom ämnet har haft ett primärt fokus på att jämföra länder världen över med exempelvis den institutionella teorin. Tidigare forskning har fokuserat på länder i helhet snarare än dynamiken inom ett land vid implementering av IFRS. Jansson (2018) gjorde därför ett försök att i artikeln använda ovanstående teorier för att undersöka dynamiken inom ett land.

Utifrån litteraturgenomgången är det en artikel som sticker ut ur mängden gällande val av teorianvändning. Van Zijl och Maroun (2017) använder Michel Foucaults teori om makt och kontroll. Foucaults modell handlar om ett disciplinärt samhälle och kan medföra ett intressant och alternerande perspektiv på funktionen av samtida institutionella och organisatoriska verksamheter. Modellen var och är flitigt använd inom redovisningsvärlden trots att modellens tänkta kontext inte inkluderade redovisningsyrket. Den är framförallt flitigt använd i sammanhang där ett behov av hierarkisk övervakning identifierats. I studien av van Zijl och Maroun (2017) genomfördes detaljerade intervjuer för att undersöka Foucauldians makt i ett praktiskt redovisningssystem. Respondenterna visar hur grunderna i de nya redovisningsstandarderna påminner om Foucaults modell av *enclosure* och

disciplinary power. De menar att användningen av modellen anses framgångsrik genom att öka legitimiteten av IFRS samt hur och om överskådlig kontroll över redovisningsgapet inte är uppnått. Den disciplinära potentialen av de nya standarderna räcker för intressenternas förväntningar och verkar istället för det tappade förtroendet efter skandaler och finansiella kriser.

2.3 Resultat från tidigare forskning

Att IFRS som helhet är komplicerat att implementera är något som de flesta författarna funnit i artiklarna (Albu, Albu, Bunea, Calu & Girbina, 2011; Khamis, 2016; Mardini, 2015; Nurunnabi, 2017). Författarna fann att utvecklingsländerna som studerats har en brist på kvalificerade revisorer, vilka naturligtvis har en betydande roll för en effektiv implementering av IFRS. De ovan nämnda författarna slår fast att länder som har en brist på kunniga revisorer leder till att företag och användare av finansiella rapporter inte heller förstår de nya standarderna. Nurunnabi (2017) nämner att studenternas brist på motivation att utveckla en karriär inom revisionsyrket, bland annat på grund av den låga lönen, är en anledning till bristen av kunniga revisorer. I artikeln skriven av Jansson (2018), med fokus på Sverige som är ett utvecklat land, nämns inte bristen på kvalificerade revisorer. Yrkesverksamma inom redovisningsområdet i Sverige innehar en hög expertis och IFRS anses ha gjort en enastående framgång. Sverige och andra utvecklade länder har tillgång till kvalificerade revisorer som kan arbeta med nya standarder på ett effektivt sätt. Effektiviteten krävs för en bra implementering av IFRS (Jansson, 2018).

Wieczorek, Schmied, Dorner och Dür (2015) studerade faktorer som har en påverkan på implementering av *Baby-Friendly Hospital Initiative* (BFHI)⁹. Forskningsfrågan var varför BFHI-certifieringsgraden i Österrike var lägre än i andra länder och vilka faktorer som påverkar implementeringen. BFHI innehåller i stora drag tio steg som skapats av *United Nations Children's Fund* (UNICEF)¹⁰ och *World Health Organization* (WHO)¹¹. Dessa tio steg ska ett sjukhus uppfylla för att bli ett så kallat barnvänligt sjukhus. Författarna slog fast att en framgångsrik implementering av BFHI påverkas av både förberedelseprocessen

⁹ BFHI skapades av WHO och UNICEF år 1991 och är en global ansträngning till att implementera praxis som skyddar, uppmuntrar och stödjer amning (WHO, 2019a).

¹⁰ UNICEF är en organisation som arbetar för alla barns rättigheter (UNICEF, u.d.).

¹¹ WHO arbetar för att uppmuntra hälsa, säkerhet och välmående för länder runtom i världen (WHO, 2019b).

och installationsprocessen eftersom skrivna standarder och träning förbättrar förståelsen för implementeringen. Trots sjukhusens förberedelsearbete inför implementeringen upplevdes processen som svår och komplicerad. Vi är medvetna om att denna artikel kan positioneras utanför redovisningsområdet och därmed inte vara relevant för vår studie. Artikeln diskuterar betydelsen av utbildningar, transferering av kunskap och skrivna standarder vid införandet av ett nytt program. De anställda som skulle använda programmen upplevde ändå initiativen som komplicerad för att förberedelseprocessen, träningen och skrivna standarder ansågs inte vara tillräckligt bra. Vi anser därför att denna artikel kan vara relevant för vår studies syfte.

Porter et al., (2015) fann att lärarna anser att implementeringen av nya skolstandarder skett för snabbt med för lite tid, för få resurser samt för lite utbildning. Detta har påverkat lärarnas syn på implementeringen eftersom största fokus låg på att hinna implementera standarderna i tid snarare än att förstå innebörden. Lärarna ansåg, liknande i artikeln av Wieczorek et al., (2015), att skrivna guider som skapats för stöd var till hjälp men att lärarna ändå fick lägga tid på att söka upp information själva, eftersom guiderna inte var tillräckligt bra utförda av beslutsfattarna. Khamis (2016) fann att träningsprogram och utbildningsprogram är viktiga för redovisningskonsulter och revisorer eftersom programmen bidrar till en djupare förståelse för standarder och hur de ska implementeras.

I artikeln skriven av Alas och Sun (2007) studerades implementeringen av organisatoriska förändringar i 160 kinesiska företag ur ett *Human Resources* (HR) perspektiv. Författarna fann att många företag arbetade med förberedelser och hade en vision för förändringen innan implementeringens genomförande. I många företag finns en *top-to-down* hierarki som i stora drag innebär att förändringar börjar hos ledarna och vandrar sedan ned i företaget. I denna kedja brast företagen på att involvera de anställda genom att inte erbjuda tillräckligt med utbildning kring hantering av förändringar. Alas och Sun (2007) anser därför att det är HR-avdelningens ansvar att se till att hela företaget tillsammans, genom utbildningar och engagemang, arbetar för förändringarnas effektivitet. Wieczorek et al., (2015) nämner att en effektiv implementering av BFHI kräver uppfyllnad av tre faktorer. De tre faktorerna är enskilda personer inom företaget, konsensus hos chefer samt samtycke

från företagsledningen. Utifrån detta kan vi tydligt se att en organisatorisk förändring kräver involvering av hela företaget, inte enbart involvering av företagsledningen.

Porter et al., (2015) fann att de nya standarderna anses mer komplexa enligt lärarna eftersom de innebär högre förväntningar från studenterna. De nya standarderna resulterade i mer arbete för lärarna och det krävdes fler resurser. Maroun och van Zijl (2016) fann att komplexiteten av IFRS var hög och det krävdes en professionell bedömning. För att företagen och användarna av de finansiella rapporterna ska förstå IFRS krävdes att redovisningskonsulterna och revisorerna också besitter en förståelse. Det artiklarna har gemensamt är att nya standarder kan vara komplexa och tidskrävande. Tid bör därför läggas på förberedelser inför implementering eftersom de som ska lära sig nya standarder behöver tid till utbildning för att öka förståelsen för innebörden. Khamis (2016) och Porter et al., (2015) fann att planering, tillräckligt med tid samt en ökad förståelse för komplexa standarder är faktorer som kan påverka en effektiv implementering på ett positivt sätt.

En artikel vars resultat sticker ut är den som är skriven av Mardini (2015). Utifrån intervjuerna med redovisningskonsulterna och revisorerna ansågs inte implementeringen av IFRS 8 skapa några svårigheter. Enligt respondenterna är redovisning upprättad enligt IFRS 8 enklare att granska samt mer tillförlitlig än redovisning upprättad enligt den gamla standarden IAS 14R. IFRS 8 har alltså inte skapat svårigheter som andra standarder har gjort eftersom IFRS 8 ansågs inte vara lika komplex som IAS 14R. Det har bland annat att göra med utbildningen kring implementeringen av IFRS 8 var högre för revisorerna och företagen. Resultaten visade även att användarna av de finansiella rapporterna inte ansåg IFRS 8 som problematisk. Intressenterna tyckte att informationen som IFRS 8 bidrog med är användbar för att förstå de finansiella rapporterna bättre vilket var något revisorerna höll med om (Mardini, 2015).

Som noterats i argumentationen ovan ligger ett stort fokus på utvecklingsländer och uppfattningen kring implementeringen av IFRS. Jansson (2018) studerade implementeringen av IFRS i Sverige men fokus ligger på landet som helhet och inte specifikt på de som förbereder och granskar de finansiella rapporterna. Nurunnabi (2017), Khamis (2016) och Mardini (2015) studerar emellertid implementering av IFRS ur revisorers,

redovisningskonsulters och företags perspektiv i utvecklingsländer; fokus ligger mer på hur IFRS uppfattas samt fördelar och nackdelar utifrån landets perspektiv. Oss veterligen finns det ingen forskning som fokuserar på hur revisorer och redovisningsspecialister i redan utvecklade länder uppfattar arbetet med IFRS-standarder. Mer specifikt, ingen forskning har gjorts på hur redovisningsspecialister och revisorer i Sverige uppfattar det initiala arbetet med en ny IFRS-standard vilket visar att det finns ett forskningsgap inom detta område. Vi anser därför att det är intressant att studera hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder, med IFRS 9 som exempel, utifrån redovisningsspecialister och revisorers uppfattning.

3. Teoretisk referensram

Detta kapitel har som syfte att presentera den teoretiska referensram som ligger till grund för vår uppsats. Kapitlet inleds med en beskrivning av den valda teorin, vilken är professionsteori och därefter förs en diskussion om begreppet profession. Vi fortsätter med att förklara redovisningsområdet som en profession där redovisningsspecialisters och revisorers yrke förklaras. Även om den dominerande teorin i tidigare forskning är DiMaggio och Powells (1983) institutionella teori anser vi att den inte passar in i vår uppsats eftersom tidigare forskning har haft ett annat fokus. Kapitlet avslutas med en motivering till valet av professionsteori.

3.1 Professionsteori

Professionsteori studerar utvecklingsprocessen av ett yrke mot professionen (Macdonald, 1995). Enligt Nolin (2008) har forskare studerat professioner i olika sammanhang och har utifrån dessa observationer skapat teori. Professioner utgör en heterogen skara av yrken vilket leder till en bred variation av olika teorier. Inom teorin tas relationen mellan profession och teoretisk kunskap upp samt en möjlighet för yrkesgrupper att applicera denna relation i praktiken (Macdonald, 1995). Professionsteori innehåller definitioner av professioner samt förklaringar av deras roll i samhället. Forskning inom professionalism fokuserar inte direkt på att förklara vad profession exakt är eller hur det uppnås eftersom en exakt definition är svår att nå (Nolin, 2008). Fokus ligger istället på att ta upp olika komponenter inom professionalism som anses vara viktiga för forskningens betydelse (Macdonald, 1995).

Kvalitativa studier av individuella professioner leder inte till en generell sanning om alla professioner utan gör det möjligt för oss att bättre förstå professioner och förbättra kvaliteten av yrkesverksamheten (Nolin, 2008). Som nämns ovan förklarar många forskare inom området att det inte finns en gemensam definition av professionalismen. Professioner kännetecknas istället genom liknande egenskaper, exempelvis hög utbildning, auktoritet, kompetens, expertis eller kunskapsförmedling (Brante, 2009; Freidson, 1986, 2001; Macdonald, 1995; Noordegraaf, 2007; Nolin, 2008). Vi tar därför nedan upp en allmän beskrivning av professioner och därefter professionens komponenter som vi anser är viktiga för studiens syfte.

3.2 Allmänt om professioner

Professioners existens kan spåras tillbaka till medeltiden och i vissa fall även till antikens tid. Undersökningar av professioner växte emellertid fram i början av 1900-talet och speglade i princip förändringen som skett sedan 1800-talets början. Internmedicinare, apotekare och kirurger gick samman i England samtidigt som en lägre gren av juristprofessionen växte fram. Lantmätare, arkitekter och revisorer var också professioner som uppenbarades i denna tid (Wenglén, 2013). Gouldner (1979), en amerikansk sociolog, menade att det kunde vara tal om en ny samhällsklass innehållande professionella och intellektuella personer som vuxit fram som ett resultat av den stora massutbildningen som tog sin början under 1960-talet (Gouldner 1979; Brante, 2009). I litteraturen om professionalism presenteras emellertid många olika framställningar. Vi har valt att ta hjälp av litteratur framarbetad av Abbott (1988), Brante (2009), Freidson (1986, 2001), Larson (1977), Nolin (2008), Noordegraaf (2007) samt Wenglén (2013).

Abbott (1988) säger att en exakt definition av en profession är både onödig och riskabel; en forskare behöver en definition som är stark nog att stödja teorin. Abbott (1988) definierar professioner som är en form av exklusiv grupp av individer som applicerar abstrakt kunskap och expertis i vissa fall. Nolin (2008) ser professionella som en produkt av akademien vilket innebär att professionella besitter en bred kunskap inom sitt område och bör hela tiden utveckla arbets kvaliteten samt den professionella identiteten. Medlemmar inom en profession anser arbetet som intressant och utmanande för dess komplexitet och att arbetet kräver en form av diskretion (Freidson, 2001). Att klienten har tillit till de professionellas kompetens och expertis kan med andra ord kallas professionell auktoritet som kopplas till diskretionen. Diskretion handlar om rätten att utöva makt i vardagsarbetet, inneha ett inflytande över andra närliggande yrkesgrupper och kopplas vanligtvis till auktoritet och tillit (Wenglén, 2013). Freidson (2001) skriver att Fox (1974) beskriver att grupper av professionella som innehar ett förtroende, från exempelvis klienter, förväntas vara engagerade och moraliskt involverade i sitt arbete. Freidson (2001) skriver också att misstag eller fel som görs inom professionellt arbete, med anledning av diskretion, inte har att göra med uppsåtlig misskötsel. Diskretionen har lett till att externa regler som kontrollerar arbetet har minimerats (Freidson, 2001).

Brante (2009) skriver också att det är svårt att skapa en gemensam definition för alla yrken som kan räknas som professioner. Definitioner skapas utifrån olika uppfattningar från människor som forskar inom professionalism. Brante (2009) nämner att en definition av en profession ska ta hänsyn till exempelvis autonomi eftersom yrkesutövande som anses professionellt utgår från att fatta självständiga beslut. Profession kan även kopplas till kunskap eftersom professioner bygger på kunskapssystem med en kapacitet att lösa komplexa problem. Definitionen ska även ta hänsyn till förtroende eftersom framgångsrika professioner bygger på att klienter eller samhället har ett förtroende för professionella personer. De professionella anses kapabla att utföra vissa uppgifter med rätt kompetens och expertis. Förtroendet binder samman den professionelle med klienten och på så vis kan professioner ses som förmedlare av abstrakta kunskapssystem. Det är den professionelle som har tillgång till kunskapen och expertisen som klienten är i behov av. Därmed finns en koppling mellan profession och kunskapstransferering (Brante, 2009). Abbott (1988) beskriver sin syn genom att förklara att startpunkten för förståelsen av professioner är att förstå innehållet av professionellt arbete, kontrollen av professionellt arbete samt skillnader i olika typer av arbeten. Det professionella arbetet kräver ofta hög kompetens och expertis där den professionella med erfarenhet blir en form av specialist inom området (Freidson, 2001).

3.2.1 Kompetens och expertis

Kopplingen mellan kompetens, expertis och professionalism är något forskare gärna diskuterar (Freidson, 2001; Larson, 1977; Nolin, 2008; Noordegraaf, 2007). Noordegraaf (2007) använder ordet kompetens flitigt när han pratar om professionella eftersom med hjälp av hög kompetens och erfarenhet med tiden blir de professionella sedermera experter. Begreppet profession arbetar mer mot en form av expert-professionalism där professionellas bedömningar och problemlösande samt kompetens, utbildning och erfarenhet är högt värderad. Professionella vet hur specifika fall ska hanteras och hur information inom ett område ska bearbetas samt vad som behöver göras för att nå bästa utfall. Utbildningen och kompetensen som erbjuds av de professionella är därför högt värderad på marknaden som professionella berör (Noordegraaf, 2007). Freidson (2001) skriver också om kopplingen mellan kompetens, expertis och professionalism. Professionella har vanligtvis

tränats upp och besitter flera års erfarenhet inom arbetet vilket tillsammans med deras kompetens gör dem till experter inom området (Freidson, 2001).

Nolin (2008) tar upp en populär syn av professionalism, utvecklad av Larson (1977), som bygger på att se professionen som en monopolmarknad av tjänster som är baserade på expertis. Monopolet av tjänster är något som professionella har till sin fördel eftersom de skapar en kontroll över sin marknad. Nolin (2008) nämner att professionella kan summeras i tre ord vilka är expertis, tjänst och autonomi. För att ett system av professioner ska fungera väl så krävs att professionella strävar efter att vara bättre experter och förbättra deras sätt att kommunicera och transferera sin expertis. Transferering av denna expertis är därför viktig, vilket vi kommer att diskutera vidare i delkapitel 3.2.3 Transferering av kunskap. Nolin (2008) nämner även att det är värt att känna till att experter inte bara ska fokusera på att vara experter i ett specifikt område utan även ha kapaciteten att integrera med andra typer av expertiser som exempelvis kollegor inom samma områden eller utanför.

3.2.2 Specialisering

Professionella utför inte tanklöst och manuellt arbete utan mentalt arbete som är specialiserat och komplext men ändå kodifierbart (Noordegraaf, 2007). Det är professionella som styr och kontrollerar specialiseringen samt skapar yrkesföreningar genom att definiera olika standarder och erbjuda utbildningar. De professionella har också möjlighet till daglig övervakning (Wenglén, 2013). Yrkesverksamma inom professionen tar specifika beslut, har kontakt med individuella klienter, analyserar specifika fall eller ger specifika råd utifrån erfarenheter och kompetens inom området (Noordegraaf, 2007). Att yrket är specialiserat är något även Freidson (2001) diskuterar när han säger att yrket kräver viss kunskap, kompetens och expertis för att kunna hantera. Yrkesverksamma är därför vanligtvis specialiserade inom området. Arbetet som skapas av en erfaren och utbildad specialist är värdefullt eftersom det anses mer trovärdigt än om det skapas av någon med erfarenhet men som saknar utbildning (Freidson, 2001). Fördelen med specialiseringen är att samhället, kollegor och klienter får tillgång till en kvalitetsgaranti och det bidrar till maximal effektivitet (Wenglén, 2013).

3.2.3 Transferering av kunskap

Kunskap är en grundläggande egenskap inom professionalism och det är viktigt att se hur olika kunskapssystem är uppbyggda inom en profession. Kunskapen behöver bli sedd av de som är tänkta att använda kunskapen i sitt arbete (Abbott, 1988). Det är alltså inte enbart erhållandet av kunskap som är viktigt utan även hur den används inom professionen och förmedlas vidare. Professionella kan ses som producenter av speciella tjänster som skapar och kontrollerar sin marknad samt expertis. Det är inom den marknaden som transferering av kunskap sker genom utbildningar, konferenser, kurser eller genom diverse interna dokument (Noordegraaf, 2007). Freidson (1986) för också en diskussion om makten över en viss kunskap och hur den förmedlas vidare. Det finns någon som har makten över att ta beslut, exempelvis politiker, men det är andra som sitter på kunskapen och teknikerna att utföra speciella handlingar. En förändring i det politiska beslutsfattanden skapar en relation mellan politikerna och de som innehar den relevanta kompetensen. Det finns olika termer för de som innehar kunskap och kompetens exempelvis experter, professionella eller specialister. Kunskapen professionella besitter är värdefull och eftersom de professionella är en del av en institution med bara professionella är transfereringen av denna kunskap viktig. Kunskapstransfereringen leder till en effektivitet när specialisten sprider och delar med sig av sin kunskap. En byrå kan på så vis hjälpa flera kunder och kollegor samtidigt (Freidson, 1986, 2001).

Nolin (2008) skriver att internutbildning förekommer inom alla typer av yrken, men det som skiljer professionella åt från vanliga yrken är att utbildningen och skapandet av kunskap är en ständigt pågående process. Om en person genomgår en utbildning i början av yrkeslivet och sedan lever på den utbildningen yrkestiden ut skulle Nolin (2008) inte placera det yrket inom kategorin professionella. Heller inte om en person genomgår en utbildning på exempelvis fem år vid ett tillfälle. Det är alltså av hög betydelse hur professionella förmedlar sin kunskap och sin expertis vidare till andra professionella, klienter och samhället. Kunskapstransfereringen kan ske genom utbildningsprogram, konferenser, kurser eller olika skriftliga dokument. Guideliknande system är också en viktig del i att lära ut och reglera komplext arbete (Noordegraaf, 2008).

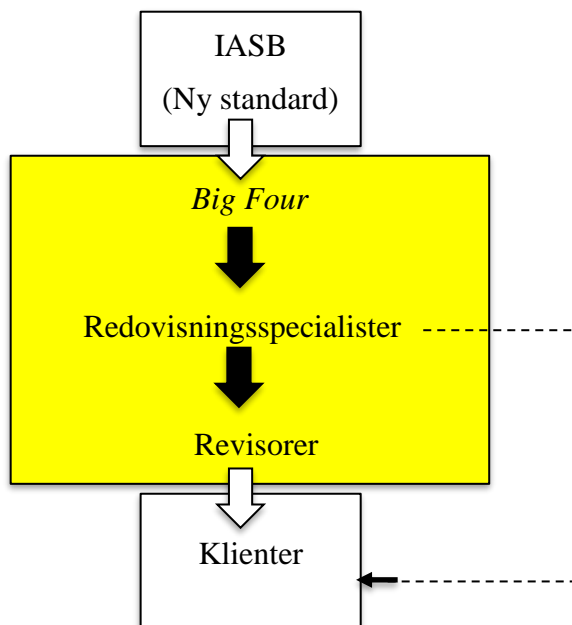
3.3 Redovisningsprofessionen

Redovisningsprofessionens uppgift är att se till att det finns praktiska lösningar på redovisningsproblem. Professionen utgår ofta från att forskaren tar nytta av teorier samt stämmer av vad som är möjligt att genomföra i praktiken (Artsberg, 2005). Istället för begreppet teori används normgivning där redovisningsnormgivning är en kombination av vad som anses vara principiellt önskvärt och vad som anses vara praktiskt genomförbart. Det finns ingen enighet inom redovisningsforskning om redovisningens syfte utan forskaren bör redovisa sina ställningstagande och vara beredd på att föra en argumentation. Artsberg (2005) nämner att det inom redovisningsområdet förekommer mer deskriptiva studier där syftet handlar om att studera varför det är på ett visst sätt. Med andra ord finns ett intresse att deskriptivt studera vad som händer inom redovisningsområdet. Det förekommer olika perspektiv på hur redovisning och professionen uppfattas vilket gör det svårt att skapa en enhetlig bild av en generell redovisningsteori. En möjlig förklaring är att redovisningsområdet och dess utveckling är komplicerat samt att det finns delutvecklingar och kulturella skillnader mellan länder som bör beaktas (Artsberg, 2005).

Diskussionen om redovisningsprofessionen handlar om människor som yrkesmässigt arbetar med frågor om redovisningens kvalitet och innehåll (Artsberg, 2005). Det finns flera olika kategorier som kan diskuteras och en av dem är redovisningskunniga inom företag som exempelvis ekonomichefer eller *controllers*. En annan kategori är de som har ansvaret att ta fram normer för hur redovisningsfrågor ska hanteras, exempelvis Finansinspektionen, Bokföringsnämnden eller Redovisningsrådet. Den kategori som är mer specifik för vår uppsats är redovisningsspecialister och revisorer. Revisorerna besitter en framträdande roll som redovisningsexpert eftersom de sysslar med granskning och bedömning av det kvalitativa innehållet (Artsberg, 2005). Redovisningsspecialister är inte lika vanligt förekommande i forskning och litteratur men vi anser att de är av hög betydelse inom redovisningsprofessionen eftersom det är specialisterna som först kommer i kontakt med arbetet med en ny redovisningsstandard. I följande del förklarar vi redovisningsspecialisters och revisorers arbete för att läsaren ska få en förståelse för deras roll inom professionen.

En redovisningsspecialist besitter en viktig roll inom en revisionsbyrå eftersom det är dem som först och främst bevakar förändringar inom IFRS (PwC, u.d.). IASB arbetar fram en ny standard vars process redovisningsspecialister följer. Med andra ord är det redovisningsspecialister som först kommer i kontakt med nya standarden. Specialisterna hanterar komplexa frågor angående IFRS och agerar som ett bollplank och en stödfunktion för revisorer inom byrån, även för klienter (se figur 1). Det är till specialister som revisorer vänder sig vid komplicerade frågor angående IFRS, exempelvis hur standarden ska tolkas eller appliceras (KPMG, 2019).

En del av en revisors arbetstid går åt till att granska transaktioner, processer eller händelser där revisorn bedömer att det kan finnas en risk för förekommande av väsentliga fel. I granskningsprocessen ingår bland annat bokföring, VD och styrelsens förvaltning av bolaget och bolagets årsredovisning. Ju längre en revisor har arbetat desto mer övergår arbetsuppgifterna till att vara ett bollplank för klienten och bolaget, lösa problem och rådgiva klienten genom beslut. Kort och gott har en revisor djup kunskap om ett företags ekonomi. Erfarenheten växer och revisorn samlar kunskap och besitter så småningom en bred kompetens om många olika typer av bolag (PwC, 2015).

Figur 1 Införandet av en ny standard

3.4 Revisorns oberoende

Revisorns oberoende är en viktig del i att göra bestyrkandet värdefullt. Företag anlitar en tredje oberoende part, revisorn, med syfte att bidra med trovärdighet till redovisningen (Carrington, 2014). *International Federation of Accountants (IFAC)*¹² har tagit fram etikregler som framställs i *Code of Ethics for Professional Accountants* där oberoendet är en viktig del. Ovannämnda samling behandlar bland annat olika omständigheter som en revisor bör ta hänsyn till för att undvika att hamna i en situation där oberoendet skulle kunna ifrågasättas (Carrington, 2014). Att vara oberoende innebär att revisorn ska vara absolut objektiv och opåverkbar av andra faktorer utanför uppdragets konkreta upplysningar och problemställningar. FAR (1999) beskriver emellertid att det inte finns någon vetenskaplig forskning som bestämmer när en revisor befinner sig i ett absolut objektivt tillstånd. Med detta sagt kan slutsatsen dras att det ställs höga krav på en revisor eftersom denne alltid kommer att vara påverkad av en slags subjektivitet, innebärande egna tankar, värderingar samt uppfattningar (FAR, 1999).

Wines (2011) studerar uppfattningen av oberoendet utifrån revisorer, förberedare av finansiella rapporter och användare av rapporter. Anledningen är att det kan vara svårt för en revisor att bedöma sitt oberoende om revisorns uppfattning av vad oberoende är skiljer sig från de som förbereder finansiella rapporter samt från användarna. Wines (2011) nämner att oberoendet är en stor tillgång för revisorn. Oberoendet har blivit en central del inom strukturen av en profession eftersom skapandet av regler och relevanta riktlinjer är kopplat till oberoendet. Företag och regelverk förväntar sig att revisorer och revisionsbyråer är oberoende. Allt eftersom stora företagsskandaler och revisionsfel förekommer i samhället är oberoendet ännu viktigare. Tillsynsmyndigheter kräver att revisorn ska vara oberoende genom att inneha vägledning och riktlinjer för hur och när en revisor är oberoende. Wines (2011) menar att revisorns oberoende är något som ska tas hänsyn till i forskning inom redovisningsområdet. Studiens resultat visar att de tre ovannämnda parterna generellt sätt har samma uppfattning av revisorns oberoende.

¹² IFAC är en global organisation för revisionsprofessionen. Organisationen arbetar för att stärka professionen och bidra till utvecklingen av internationella ekonomier (IFAC, 2019).

Church, Jenkins och Stanley (2018) diskuterar oberoendets betydelse inom revisionsprofessionen. Enligt författarna är oberoendet utgångspunkten för professionen, eftersom professionens olika handlingar kombinerat med förbättringar över tiden stärker bilden av en revisor. Författarna tar även upp problem som associeras med oberoendet, vilka är implementeringen, övervakningen och bedömningen av oberoendet. För att minska problem har olika regelverk skapat begränsningar på relationer revisorer och revisionsbyråer har med klienter. Begränsningarna kan ses som en fördel i professionen eftersom de förbättrar bilden av revisorer i samhället.

Vidare undersöker Law (2008) tjänster som *Big Four* tillhandahåller som inte klassas som revisionstjänster. Studien genomförs med fokus på oberoendeproblem inom revisionsyrket i Hong Kong, efter Enron-skandalen¹³. Sedan skandalen om och kollapsen av Enron i början på 2000-talet har tillsynsmyndigheter som SEC¹⁴ riktat mer uppmärksamhet mot detta kontroversiella ämne. Problem som kan länkas till en revisors oberoende och tillhandahållande av icke-revisionstjänster har blivit mer omdiskuterat i media. En eventuell brist på revisorers oberoende påstås bero på underbyggande faktorer i företagskollaps och skandaler världen över. En revisionsrapport är enbart till nytta för ett företag och för dess användare om den upprättats av en oberoende revisor. I de fall en revisor tros vara oberoende förlorar rapporten sin trovärdighet (Law, 2008).

3.5 En introduktion till IFRS

Vi studerar hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder och anser därför att det är relevant för läsaren att få en inblick i vad IFRS är och hur det påverkar redovisningsspecialisters och revisorers arbete inom byrån. IFRS är internationella standarder för redovisning som regleras av IASB. Sedan år 2005 är det obligatoriskt för alla börsnoterade företag i Europeiska Unionen att tillämpa IFRS i koncernredovisningen (EC No 1606/2002). Syftet med IFRS är att öka jämförbarheten mellan koncerners finansiella rapporter som kan underlätta för investerare att värdera företag i olika länder (FAR, u.d). IFRS är ett område som personer verksamma inom redovisningsområdet måste känna till.

¹³ Enron var ett amerikanskt råvaru-, energi- och tjänstebolag som var verksamt i Houston, Texas. Bolaget föll i december 2001 på grund av omfattande redovisningsfusk (Privata affärer, 2007; Investopedia, 2019).

¹⁴ US Securities and Exchange Commission är den amerikanska myndighet som verkar för att upprätthålla en effektiv, rättvis och ordningsam marknad, samt skydda investerare (SEC, 2013).

Exempel på yrken är ekonomipersonal, revisorer, ekonomiska rådgivare och redovisningsspecialister. När redovisningsstandarderna utvecklas och förändras till mer komplexa regelverk är det viktigt att redovisningsexperter och revisorer besitter en bredd kunskap om IFRS (Westermark, 2005).

3.6 Val av teori

Utifrån litteraturgenomgången dras slutsatsen att den dominerande teorin är DiMaggio och Powells (1983) institutionella teori. Framförallt har tvingande isomorfism använts av många författare för att exempelvis förklara pressen på företagen att implementera nya standarder. Tidigare forskning har haft ett makroperspektiv med fokus på nationell implementering av IFRS. En annan möjlig teori som vi har varit intresserade av är organisationsteori som bland annat studerar funktion och förändring av en organisation (Lindkvist, Bakka & Fivelsdal, 2014). Organisationsteorin valdes emellertid också bort eftersom en förändring, som exempelvis införande av nya standarder inom en revisionsbyrå, inte är att likställa med en implementering av ett system i en vanlig organisation; revisionsbyråers arbete med en ny standard tar flera år och kräver diskussioner, bearbetning och ständig inläring.

Eftersom syftet med denna studie är att undersöka hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder med fokus på redovisningsspecialisters och revisors perspektiv anses de ovan nämnda teorierna inte relevanta. Vi har valt professionsteori för att förstå hur revisionsbyråer arbetar med nya standarder vilket inkluderar professionen av redovisningsspecialister och revisorer. Det är relevant att studera de som först kommer i kontakt med en ny redovisningsstandard, nämligen redovisningsspecialister, eftersom de besitter hög kompetens och expertis. Revisorer arbetar mycket med granskning men behöver också vara pålästa och besitta en grundlig kunskap inom IFRS-området. Därför är det viktigt att redovisningsspecialisters kunskap om IFRS transfereras på ett effektivt sätt.

4. Vetenskaplig och empirisk metod

I den första delen av detta kapitel presenteras och argumenteras för uppsatsens forskningsansats, vilken är en induktiv ansats. Vidare presenteras uppsatsens forskningsparadigm, vilket är ett interpretivistiskt synsätt, samt forskningsmetod, vilket är en kvalitativ metod. Därefter förs en diskussion om valet av intervjuer och dokumentanalys. Vidare redogörs för hur metoden kan bidra med trovärdighet och pålitlighet till studien, vi tar även upp forskningsetikens betydelse för uppsatsen. Kapitlet avslutas med att vi presenterar det urval som uppsatsen bygger på, vilket är redovisningsspecialister och revisorer. Vi presenterar även de dokument som har analyserats. Syftet med kapitel är att läsaren ska få en förståelse för vårt val av metod samt hur vi har gått tillväga i insamlingen av data för att uppfylla studiens syfte.

4.1 Forskningsansats

Företagsekonomisk forskning brukar delas in i tre ansatser vilka är deduktiv, induktiv och abduktiv. Den deduktiva ansatsen utgår från en etablerad teori eller modell för att undersöka verkligheten och dra slutsatser om vad som bör gälla i det specifika fallet (Denscombe, 2014). Fördelen är att den bygger på existerande kunskap och bidrar till en växande utveckling. Nackdelen är att det är mer fokus på att förklara samt att forskare kan missa viktiga delar. Den induktiva ansatsen utgår från observationer av verkligheten och skapar därefter en giltig teori som bygger på generaliseringar. Det induktiva angreppssättet är vanligt förekommande inom områden där det inte finns så mycket forskning och där det således inte finns tillräckligt med antaganden att utgå ifrån (Denscombe, 2014).

Den abduktiva ansatsen kan beskrivas som en kombination av en deduktiv och en induktiv ansats och den kan ses som en kombination av teori, empiri och metod för att kunna utveckla nya teorier. Den abduktiva ansatsen ger en möjlighet till återkoppling och reflektion mellan teori och empiri vilket kan ses som en fördel för forskaren. Nackdelen är att den abduktiva ansatsen kan vara svår att legitimera och kan få en svag koppling till teori (Håkansson, 2008). Denna studie antar en induktiv ansats eftersom vi utgår från observationer av verkligheten samt genomför forskning inom ett område som är mindre utforskat (Denscombe, 2014). Vi vill emellertid poängtera att vi inte ska utveckla en ny

teori utifrån vår insamlade data utan vi använder oss av professionsteori vid tolkning och analys.

4.2 Samhällsvetenskapliga forskningsparadigm

Det finns två forskningsparadigm, positivism och interpretivism. Det positivistiska paradigmet utgår från att forskaren är objektiv och opartisk när samhällsliga fenomen studeras. I det positivistiska paradigmet ligger fokus på fakta och siffror som är kopplade till orsaker och konsekvenser av olika fenomen och infallsvinkeln förknippas med kvantitativa data och statistik. Positivism kan vara att föredra om syftet med en studie är att försöka förklara om det finns samband mellan variabler (Denscombe, 2014). Det interpretivistiska paradigmet antar ett något mer tolkande synsätt och kan vara att föredra om forskaren vill skapa en förståelse kring vissa beteenden (Denscombe, 2014). Interpretivism går emot föreställningen om att forskaren ska vara objektiv och opartisk i studien eftersom forskaren befinner sig på insidan och är förenad med den sociala verklighet som studeras anses forskaren mer subjektiv. Syftet med interpretivism är att utveckla kunskap och få insikt om människors erfarenheter. Infallsvinkeln förknippas med kvalitativa data som texter och bilder; det ligger alltså mer fokus på forskarens roll i skapandet av data (Denscombe, 2014). Vi vill studera och förstå arbetet med nya standarder ur redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv vilket gör att studien positioneras närmare det interpretivistiska paradigmet. Vårt mål med denna uppsats är inte att hitta en absolut sanning eller en objektiv verklighet. Vi vill istället försöka uppnå en djupare förståelse och utvinna kunskap kring revisionsbyråernas arbete med IFRS 9.

4.3 Forskningsmetod

Det finns två typer av forskningsmetoder vilka är kvalitativ och kvantitativ. Den kvantitativa metoden fokuserar på insamling av data i sifferform och analysen är inriktad på att upptäcka och mäta samband mellan variabler. Kvantitativ forskning förknippas med en bestämd forskningsdesign där forskningsfrågor eller hypoteser formuleras. Efter insamling analyseras datan genom statistisk bearbetning eller genom någon annan form av kvantitativ analys (Denscombe, 2014). Den kvalitativa metoden fokuserar på ord och beskrivning samt att ge en djupare förståelse för det som studeras. Metoden är inriktad på att fånga och analysera människors handlingar. För att en forskare ska ha möjlighet att

samla in empiriska data om samhällseliga grundformer bör inriktningen fokusera på människor som verkar inom dessa områden (Denscombe, 2014). Kvalitativ datainsamling kan göras genom att intervjua människor, observera eller utnyttja dokument som människor producerat (Ahrne & Svensson, 2015). Majoriteten av de studerade artiklarna använder en kvalitativ forskningsmetod med anledning av att författarna vill nå respondenternas förståelse och uppfattning om IFRS eller nya standarder (Khamis, 2016; Nurunnabi, 2017; Porter et al., 2015; Wieczorek et al., 2015; van Zijl och Maroun, 2017). Studiens syfte är att undersöka hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder, med fokus på redovisningsspecialisternas och revisorns perspektiv. Vi som forskare behöver därför skapa en djupare förståelse för uppfattningen. Denna djupa förståelsen anser vi kan vara svår att uppnå med en kvantitativ metod. Eftersom vi använder ett interpretivistiskt synsätt och en induktiv ansats anser vi att en kvalitativ metod är lämplig.

4.3.1 Intervjuer

Vanligtvis brukar primärdata delas in i intervjuer och enkäter medan sekundärdata delas in i dokument och litteratur. Primärdata är data som samlats in av forskaren för den aktuella forskningen och sekundärdata är data som återges av någon annan (Artsberg, 2005). Primärdatan i vår studie samlas in med hjälp av intervjuer och sekundärdatan är diverse dokument publicerade på *Big Fours* hemsidor. Intervjuer är ett bra tillvägagångssätt för att få en insikt om de förhållanden som råder inom en social miljö, exempelvis en organisation (Ahrne & Svensson, 2015). Genom att intervjua olika individer som är delaktiga i arbetet med IFRS 9 kan vi få insikter i deras uppfattning. Vi har i åtanke att det finns både fördelar och nackdelar med användning av intervjuer. En fördel är att intervjuer är relativt snabba att genomföra samt att forskaren får tillgång till ett brett material. En nackdel är att transkribering och analys av en intervju är något som kräver mycket tid. Ytterligare en nackdel kan vara den så kallade intervjuareffekten. Intervjuareffekten innebär att det kan finnas en risk att respondenten svarar utifrån vad respondenten tror att intervjuaren vill höra (Denscombe, 2014). Ett potentiellt tillvägagångssätt hade därför kunnat vara en enkät som är en form av ett frågeformulär som används för att samla in data. En enkät är standardiserad och kräver enkla frågor som ska täcka området forskaren studerar. Det finns emellertid en risk för att svaren inte blir utvecklade och därmed svåra att analysera (Bell, Bryman & Harley, 2019). Eftersom IFRS 9 är en komplex standard anser vi att en enkät

inte täcker området som ska studeras. Intervjuer är därför ett bättre tillvägagångssätt för att få en bred uppfattning av redovisningsspecialisternas och revisorernas perspektiv på IFRS 9.

Enligt Denscombe (2014) används främst två typer av intervjuer vilka är ostrukturerade och semistrukturerade. Ostrukturerade intervjuer används när inga förberedda frågor finns utan intervjun är i stort sett flexibel. En fördel är att respondenten möjligen inte känner en lika stor press som kan förekomma vid frågor som följer en tydlig struktur. En nackdel med en ostrukturerad intervju kan vara att respondenten inte kan läsa igenom frågorna i förväg och på så vis förbereda svaren vilket kan leda till uteblivna svar. En annan nackdel kan vara att forskaren missar viktiga områden. När semistrukturerade intervjuer används utgår forskaren från frågeområden och på så vis förs samtalet mer naturligt och respondenten kan styra i vilken ordning frågorna ska tas upp. När semistrukturerade intervjuer används blir övergången mellan frågorna viktig för att intervjun ska flyta naturligt. Syftet med intervjuer är att få individens perspektiv på verkligheten och det är därför bra att personen berättar mer själv utan att känna något tvång från forskaren (Denscombe, 2014). Vi anser att semistrukturerade intervjuer är lämpligt för att skapa en naturlig intervjuprocess och att respondenterna ska ha tid att formulera sina svar utifrån våra frågor samt att vi inte vill riskera uteblivna svar.

4.3.2 Dokumentanalys

Dokumentanalys är en typ av social forskning där dokument används som primär datakälla (Bell et al., 2019). Dokumentanalys är en metod som kan användas inom den kvalitativa metoden såväl som inom den kvantitativa. Vi använder i detta arbete en kvalitativ metod och det är således där kapitlets fokus inom dokumentanalys kommer att ligga. Dokument som används för att genomföra en dokumentanalys kan vara en rad olika, exempelvis publika dokument från publika eller privata aktörer, information från webbsidor, bloggar, sociala medier med mera. Dokumenten kan också vara privata som exempelvis transskript, brev eller dagböcker. Dokumentens format kan vara utskrivna eller digitala. För flera författare kan alla möjliga dokument betraktas som en läsbar text. Det finns olika sätt att analysera ett dokument inom kvalitativ forskning, dessa är kvalitativ innehållsanalys, semiotik samt historisk analys (Bell et al., 2019).

Det första tillvägagångssättet är en kvalitativ innehållsanalys som troligtvis är den vanligaste metoden inom dokumentanalys. Metoden innebär att författaren söker efter underliggande teman i det analyserade dokumentet. Det funna temat är vanligen illustrerat med ett citat från exempelvis en artikel (Bell et al., 2019). Kvalitativ innehållsanalys är möjligen inte lika vanlig som kvantitativ innehållsanalys inom det företagsekonomiska forskningsfältet. Det andra tillvägagångssättet semiotik innebär att analysera symboler i det vardagliga livet vilket innebär att symbolerna kan sättas i relation till dokumentära källor och till annan data för att det behandlar olika fenomen som texter. Det tredje tillvägagångssättet är den historiska analysen där analys av dagböcker eller brev förekommer. Analysmetoden kan användas för att exempelvis spåra och analysera en företagshistoria genom att studera brev eller dagböcker skrivna av personer som har grundat företag (Bell et al., 2019).

Denscombe (2014) skriver om fördelar och nackdelar med dokumentanalys som är viktiga att känna till innan metoden används. Fördelar med dokumentanalys är att de flesta dokument är lättillgängliga för de som önskar. Tillvägagångssättet är kostnadseffektivt då de flesta dokument finns att enkelt tillgå via exempelvis olika hemsidor. Denscombe (2014) nämner också dokumentens varaktighet som en fördel. Dokument är i allmänheten en varaktig källa som kan kontrolleras av offentligheten. Det finns även ett antal nackdelar som bör tas i beaktning vid genomförande av dokumentanalys. Det är viktigt att vara källkritisk, forskaren måste innan användning av materialet bedöma dess validitet samt granska hur det ursprungliga materialet har anskaffats. Dokumenten som analyseras är ofta producerade i annat syfte och kan därför anses vara en sekundär källa. Slutligen finns det en risk att dokumenten inte är en objektiv bild av verkligheten snarare en social konstruktion (Denscombe, 2014).

4.3.3 Triangulering

Triangulering är vanligt förekommande inom kvalitativ forskning och innebär att forskaren kombinerar olika typer av insamlingsmetoder för att komma fram till en mer objektiv och korrekt beskrivning. Med andra ord vill forskaren nå ett liknande eller samma resultat med användning av olika metoder för att försöka låsa fast det studerade objektet. Denna trianguleringstanke utgår mer eller mindre från att det enbart finns en sanning som kan fångas med hjälp av olika metoder vilket leder till att forskare bör agera med försiktighet

(Ahrne & Svensson, 2015). Denscombe (2014) skriver om flera olika typer av triangulering och en av dem är datatriangulering som innebär att forskaren kan kontrollera fyndens trovärdighet genom att använda olika typer av källor. Denna typ av triangulering kan innebära att data från olika respondenter jämförs eller att forskaren använder data som samlats in vid olika tidpunkter (Denscombe, 2014). Ahrne och Svensson (2015) menar emellertid att det kan vara svårt att jämföra data som producerats i olika sammanhang eller vid olika tidpunkter eftersom det kan vara svårt att veta vad som är rätt. Triangulering behöver nödvändigtvis inte innehålla tre olika typer av källor utan triangulering kan genomföras med enbart två källor (Ahrne och Svensson, 2015). I denna studien använder vi oss av intervjuer som primärdata som vi kompletterar med vår sekundärdata som är dokumentanalys av externa dokument från *Big Fours* hemsidor. Vi vill emellertid poängtera att de externa dokumenten har som syfte att ge oss en förståelse för IFRS 9 och dess komplexitet. Vi har möjlighet att jämföra data från olika källor och på så vis kontrollera fyndens trovärdighet (Denscombe, 2014).

4.4 Trovärdighet och pålitlighet

Eftersom studiens forskningsmetod är kvalitativ anses det relevant att i detta avsnitt förklara kriterierna trovärdighet och pålitlighet då dessa bedömer studiens kvalitet. Trovärdighet innebär att forskaren ska visa hur den kvalitativa forskningen är exakt, träffsäker och inte minst trovärdig vilket innebär att forskaren ska mäta det som är relevant i sammanhanget. För kvalitativa forskare finns det inte ett absolut sätt att bevisa att forskningen är riktig (Denscombe, 2014). Det finns emellertid vissa steg som kan genomföras för att försöka påvisa studiens exakthet, träffsäkerhet och trovärdighet. Det är förstås ingen 100-procentig garanti men om forskaren tar hjälp av dessa åtgärder påvisas att forskningen producerats i enlighet med god praxis.

Det första steget som en forskare kan ta hjälp av är respondentvalidering som innebär att forskaren återkommer till de deltagande respondenterna med fynd. Respondentvalidering görs för att kunna kontrollera fyndens trovärdighet vilket gör det möjligt att kontrollera fyndens träffsäkerhet och forskarens förståelse för studien kan bekräftas. Det andra steget är grundad teori vilket innebär att en forskare som genomför en kvalitativ studie ofta spenderar mycket tid ute på fältet för insamling av empiri vilket bidrar till forskningens

trovärdighet. Det tredje och sista steget som en forskare kan ta hjälp av är triangulering vilket innebär att forskaren använder olika källor för data. Triangulering gör att forskaren kan bekräfta förståelsen för studien vilket leder till en ökad trovärdighet (Denscombe, 2014).

Eftersom vi i denna uppsats är tidsbegränsade är det svårt att genomföra alla tre stegen för att öka studiens trovärdighet. Respondentvalidering har varit möjligt att genomföra då vi i slutet av intervjuerna ställde frågan om uppföljning kan vara en möjlighet. Grundad teori har inte varit en möjlighet att genomföra eftersom vi enbart har haft 15 veckor på oss att fullborda uppsatsen. Vidare anser vi att intervjufrågorna har utformats på ett sätt som syftar till att besvara uppsatsens frågeställningar och att det leder till en trovärdighet. Vi har emellertid märkt att en del av intervjufrågorna har besvarats olika beroende på respondent men vi har då haft möjligheten att ställa följdfrågor; inte för att leda respondenten till önskat svar utan mer för att vi skulle få respondenterna att uppfatta frågan på samma sätt. Intervjuerna med redovisningsspecialisterna och revisorn ökar studiens trovärdighet eftersom de innehar en lång erfarenhet inom yrket. För studiens trovärdighet är det också viktigt att vi som forskare är källkritiska vilket vi har tagit i beaktning vid författandet och vid datainsamlingen.

Pålitlighet innebär att undersökningen sker på ett tillförlitligt sätt. Inom kvalitativ forskning finns det en underliggande risk att forskaren är för involverad i forskningsprocessen (Denscombe, 2014). I vissa fall innehar forskaren en väsentlig del i forskningen, exempelvis vid deltagande observationer. Frågan som ska ställas är om forskningen hade sett likadan ut oavsett vilken forskare som genomfört studien. Det finns egentligen inget bra sätt att ta reda på huruvida studien är pålitlig. Ett sätt är att försöka påvisa att andra forskare kan se och bedöma samma procedurer och beslut samt dra samma slutsats (Denscombe, 2014).

Vår studie antar en kvalitativ ansats eftersom intervjuer används som insamlingsmetod. Det är således vi som har upprättat frågorna i en intervjuguide som vi har använt vid genomförande av intervjuerna. Det är svårt att säga att en annan forskare hade nått samma resultat och dragit samma slutsatser även om samma intervjuguide använts eftersom mycket hänger

på vilka följdfrågor som ställs eller hur forskaren planerar intervjun. Vi anser att vår studie är pålitlig eftersom vi har intervjuat fyra redovisningsspecialister och en revisor som har många års erfarenhet av yrket. Vi har således gjort ett försök till en pålitlig studie, även om vi som forskare är involverade i processen, eftersom det är respondenternas svar och åsikter som kommer leda oss till en slutsats.

4.5 Forskningsetik

Forskningsetik är en viktig kärnpunkt i all bra och god forskning, det är således inget som är valfritt. Forskare inom samhällsområdet förväntas hantera uppgiften på ett etiskt sätt eftersom samhället ska skyddas från forskare som blir lockade att använda oetiska medel i hopp om att öka kunskapen inom ett visst område. Med anledning av de fruktansvärda medicinska experiment som genomfördes under andra världskriget har fyra forskningsetiska principer utvecklats (Denscombe, 2014).

Den första principen är att deltagarnas intressen ska skyddas och med det menar Denscombe (2014) att deltagarna i ett forskningsprojekt inte ska lida eller utsättas för någon skada genom medverkan i ett forskningsprojekt. För att upprätthålla denna princip i vår uppsats kommer alla respondenter hållas anonyma. Vi kommer till exempel att benämna respondenterna: respondent 1, 2, 3 och så vidare. Den andra principen är att deltagandet i ett projekt ska vara frivilligt och deltagandet ska baseras på ett informerat samtycke. Deltagarna i ett projekt ska aldrig vara tvingade att delta, allt ska ske på en frivillig grund. Här kan det vara en god idé att samla in ett skriftligt godkännande från studiens deltagare. Det finns emellertid situationer där det antingen inte är möjligt att fylla i ett samtyckesformulär eller där det helt enkelt inte anses nödvändigt. I vår studie har vi valt att enbart förhålla oss till ett muntligt samtycke. Vi har kontaktat respondenterna via mail eller via telefon och ställt frågan om respondenten skulle kunna tänka sig att ställa upp på en intervju. Vi har sedan skickat intervjufrågorna så att respondenten kunde läsa igenom dessa och således bli medveten om vad mer exakt de förväntades ställa upp på. Denna överenskommelse indikerar tydligt att deltagandet är frivilligt (Denscombe, 2014).

Vidare lyder den tredje principen att forskare ska arbeta på ett öppet och ärligt sätt samt hysa en stor hänsyn till undersökningen. Oriktiga framställningar och falska förespeglningar

är något som en forskare förväntas undvika och forskare ska vara öppna och ärliga genom studiens gång. Ämnet som undersöks i denna studie, hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder, är relativt sett inget känsligt ämne. Vi har emellertid ändå varit försiktiga med vad som framställs i resultatet och i analysen. Resultatdelen har skickats ut till respondenterna med anledning av att vi ville ha deras godkännande. Således kan det anses som underförstått att inga oriktiga framställningar har gjorts, heller inga falska förespeglningar. Den sista principen, som i och för sig ses som en självklarhet för många, är att forskningen ska följa den nationella lagstiftningen. Gällande lagstiftningen skriver Denscombe (2014) om ett antal saker som en forskare bör tänka på för att hålla sig på rätt sida av lagen. Ett exempel är att en forskare ska undvika att undersöka ett allt för känsligt ämne där insamlingen av data samt analysen kan leda till en lagöverträdelse. Vi har, som nämns ovan, valt att undersöka ett ämne som inte är alltför känsligt och respondenterna hålls dessutom anonyma genom hela studien. Att följa den nationella lagstiftningen är en självklarhet för oss genom hela studiens gång, i alla detaljer (Denscombe, 2014).

4.6 Urval

Vi har intervjuat fyra redovisningsspecialister, en från varje byrå och en revisor från *Big Four* som arbetar med IFRS 9. Anledningen till valet av redovisningsspecialister och revisorer är att denna studiens syfte är att undersöka hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder med fokus på redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv. Det är redovisningsspecialister som först kommer i kontakt med en IFRS-standard inom en revisionsbyrå. En stor del av deras arbete handlar om att bevaka förändringar kring IFRS samt se till att byråerna är väl informerade om dessa förändringar (PwC, u.d). Vidare handlar revisorers arbete om att främst revidera bolag och se till att allt står rätt till men de kan också verka som ett bollplank och en stödfunktion till bolag och klienter, givetvis med hänsyn till oberoendet (PwC, u.d). Som nämnts i kapitel 2 Litteraturgenomgång använder Van Zijl och Maroun (2017), som studerar implementeringen av IFRS 10 och 12, intervjuer som insamlingsmetod. Författarna intervjuar personer som är direkt involverade med förberedning, revision och analys av de finansiella rapporterna. Respondenter var redovisningskonsulter, finansiella analytiker, revisorer samt olika typer av specialister. Även Khamis (2016) genomför intervjuer med redovisningskonsulter och revisorer för att studera skillnaden mellan dem. Utifrån det vi nämnt ovan anser vi att det är viktigt att

intervjua både redovisningsspecialister och revisorer, just för att få insikt i hur expertis och kunskap om IFRS transfereras vidare inom revisionsbyrån. Utifrån intervjuerna ville vi även få en insikt i hur deras roller skiljs åt i arbetet med standarder.

Vi har utifrån studiens syfte och frågeställningar formulerat ett antal frågor som ställdes under intervjuerna (se bilaga två och tre). Redovisningsspecialisterna och revisorn fick olika frågor som var inriktade mot deras arbete; anledningen till uppdelningen av frågorna är att specialister och revisorer kommer i kontakt med IFRS 9 på olika sätt. För att få mer relevanta resultat ansåg vi det lämpligt att skapa två intervjuguider. Frågorna skickades ut i förväg så att respondenterna hade möjlighet att förbereda intervjun men också för att vi skulle vara säkra på att det är rätt person att intervjua, alltså att personen i fråga besitter relevant kunskap (Denscombe, 2014). Målgruppen för studien var redovisningsspecialister och revisorer och för att nå ut till dessa skedde kommunikationen till en början via e-post. Vi började med att skicka ut e-post till våra potentiella respondenter (se bilaga ett), respondenterna som inte svarade ringde vi därefter upp. Intervjuerna genomfördes via telefon eller på respondenternas arbetsplats beroende på var i landet de befann sig.

4.6.1 Presentation av respondenter

Intervjuer har genomförts med fem personer från fyra olika byråer som vi kommer benämna respondent 1, 2, 3, 4 och 5 med anledning av att bevara anonymiteten (se tabell 1). Respondent 1, 2, 3 och 5 arbetar som redovisningsspecialister och respondent 4 arbetar som auktoriserad revisor. Intervjun med respondent 1 genomfördes via telefon och pågick i cirka 30 minuter. Intervjun med respondent 2 genomfördes också via telefon och varade även den i cirka 30 minuter. Intervjun med respondent 3 genomfördes på respondentens kontor och pågick i cirka 45 minuter. Intervjun med respondent 4 genomfördes på respondentens arbetsplats och varade i cirka 30 minuter. Intervjun med respondent 5 genomfördes via telefon och varade i cirka 20 minuter.

Tabell 1 Medverkan av respondenter

Respondenter	Titel	Plats	Datum	Varaktighet
Respondent 1	Redovisningsspecialist	Telefon	2019-03-28	30 minuter
Respondent 2	Redovisningsspecialist	Telefon	2019-04-08	30 minuter

Respondent 3	Redovisningsspecialist	Kontor	2019-04-04	45 minuter
Respondent 4	Auktoriserad revisor	Kontor	2019-04-11	30 minuter
Respondent 5	Redovisningsspecialist	Telefon	2019-05-15	20 minuter

4.6.2 Dokument

Dokumenterna som har analyserats bestod primärt av information från *Big Four* i Sverige. Vi har genomfört en innehållsanalys genom att studera dokument som handlar om IFRS i allmänhet och IFRS 9 i synnerhet. Genomförandets första steg var att söka efter dokument som är publicerade på byråernas respektive hemsida. Syftet med att studera dokument var till en början att kunna använda den insamlade informationen som ett komplement till intervjuerna. På grund av sekretess fick vi inte tillgång till interna dokument som vi ansåg relevanta, exempelvis mallar, utbildningsprogram eller interna artiklar. Vi har istället använt externa dokument om IFRS 9 som respektive byrå publicerat. Dokumenterna som har analyserat innehåller information om IFRS 9 för klienter samt hur standarden kommer påverka olika typer av bolag. Utifrån dokumenterna fick vi en bredare förståelse för standardens komplexitet samt en inblick i hur den uppfattats av företag och byråer. Vi anser att dokumentanalysen fungerar som är ett bra komplement till det respondenterna säger om IFRS 9. Dokumenterna har också använts för att utforma våra intervjuguider med anledning att vi inte ville ställa frågor till respondenterna vars svar kunde finnas på respektive hemsida. Syftet med dokumentanalysen var att genom triangulering öka studiens trovärdighet. Detta ställer vi oss kritiska till eftersom även om informationen kommer från olika håll, intervjuer och externa dokument, så handlar det i slutändan om samma källor. Vi menar att vi har studerat dokument som respondenternas byråer har publicerat och därför är vi försiktiga med att påstå att trianguleringen har ökat trovärdigheten.

4.6.3 Avgränsning och bortfall

Trots att vi, genom studiens gång, försökt minimera risker och begränsningar finns ändå några delar som måste beaktas. När arbetet med denna uppsats initierades planerade vi att genomföra intervjuer med två till tre respondenter från alla byråer inom *Big Four*. Vi planerade att genomföra intervjuer med en redovisningsspecialist och en till två revisorer per byrå, som var inriktade mot finansiella instrument och IFRS 9. När det sedan blev dags att hitta respondenter och boka in intervjuer visade det sig att det skulle bli ett svårt projekt.

Vi fann fyra redovisningsspecialister som lyckligtvis ville ställa upp på en intervju. Vi anser att fyra redovisningsspecialister är tillräckligt eftersom det vanligtvis finns en redovisningsspecialist per byrå som är mer inriktad och specialiserad på finansiella instrument, IFRS 9. Intervjuer med fler redovisningsspecialister skulle inte ge oss mer relevant data utan mer allmän information om IFRS. Som nämns ovan önskade vi också att genomföra intervjuer med en till två revisorer per byrå, även detta insåg vi omöjligheten i ganska snabbt. Vi har gjort upprepade försök till att finna fler revisorer att intervjua men utan framgång. Detta har vi fått acceptera eftersom vi var medvetna från början att revisorernas högsäsong sammanföll med intervjuernas genomförande samt att revisorer inriktade på just IFRS 9 är begränsat. Vi ville emellertid inte ändra syfte och börja om eftersom vi genomfört fem intervjuer och därmed anser att dessa kan hjälpa oss att komma fram till en slutsats samt finna svar på våra frågeställningar. Vi är medvetna om att vi inte kan dra en generell slutsats för alla redovisningsspecialister och revisorer vilket vi kommer beröra i slutet av uppsatsen.

Vår planering från början inkluderade också att vi skulle genomföra en kvalitativ innehållsanalys av byråernas interna dokument, exempelvis mallar eller diverse skrivelser som fungerar som stödfunktioner för revisorer. Syftet med den planerade innehållsanalysen var att jämföra huruvida dessa dokument skiljer mellan byråerna för att undersöka om dokumenten kunde vara en faktor som påverkar revisorernas uppfattning om komplexiteten av IFRS 9. På grund av sekretess fick vi inte tillgång till några interna dokument. Vi har istället genomfört en innehållsanalys av externa dokument som *Big Four* har publicerat på respektive hemsida. Syftet med innehållsanalysen blev att komplettera intervjufrågorna och stärka respondenternas svar när det kommer till IFRS 9 och dess komplexitet. Innehållsanalysen har bidragit med att vi fick en inblick i komplexiteten samt att vi enklare kunde följa med i intervjun och förstå vad respondenterna menade.

5. Fakta om IAS 39 och IFRS 9

Syftet med detta kapitel är att ge en bakgrundbeskrivning till uppsatsen eftersom vi använder IFRS 9 som exempel. Den 1 januari 2018 ersattes den gamla standarden IAS 39 av den nya standarden IFRS 9. IFRS 9 har tagits fram eftersom IAS 39 fick utstå en hel del kritik under den senaste finanskrisen som ägde rum mellan åren 2007 och 2010. IFRS 9 blev därför svaret på de problem som uppstod med redovisning av finansiella instrument enligt IAS 39 (Finansinspektionen, 2017). Finansiella instrument uppfattas generellt sett som komplexa och vi anser att det är viktigt att ge läsaren en kort bakgrund till IAS 39 samt redogöra för den nya standarden IFRS 9. Vi avslutar med en diskussion kring väsentliga skillnader mellan standarderna.

5.1 IAS 39

För att få en klarare bild över vad som har förändrats anses det relevant att först presentera IAS 39 för att sedan återge en förklaring av den nya standarden IFRS 9. IAS 39 är ett regelbaserat regelverk och innehåller principer för klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder samt kontrakt för köp och försäljning av icke-finansiella objekt. Standarden innehåller även principer för nedskrivning av finansiella instrument samt säkringsredovisning. IAS 39 började användas den 1 januari 2005 men är nu ersatt av den mer framåtblickande standarden IFRS 9 (FAR Online, u.d.).

5.1.1 Klassificering och värdering

Enligt IAS 39 kan finansiella tillgångar delas in i fyra kategorier beroende på bolagets syfte med innehavet av tillgången. Dessa kategorier är (1) finansiell tillgång som värderas till verkligt värde via resultaträkningen, (2) investeringar som behålls till förfall av investeringen, (3) lånefordringar och kundfordringar samt (4) finansiella tillgångar som är tillgängliga för försäljning (Deloitte, u.d.). Den första kategorin, finansiell tillgång som värderas till verkligt värde enligt resultaträkningen, innehåller två underkategorier. Den första underkategorin inkluderar alla finansiella tillgångar som initialt värderats till verkligt värde med verkligt-värdeförändringar genom resultaträkningen. Den andra underkategorin inkluderar alla finansiella tillgångar som innehas för handel (Deloitte, u.d.). Den andra kategorin, investeringar som behålls till förfall av investeringen, inkluderar finansiella tillgångar som företag innehar med syfte att behålla tills tillgångarna förfaller. Den tredje

kategorin, lånefordringar och kundfordringar, innehåller finansiella tillgångar som har fastställda betalningar och de återfinns inte på en aktiv marknad. Dessa fordringar ska värderas till upplupet anskaffningsvärde. Den fjärde och sista kategorin, finansiella tillgångar som är tillgängliga för försäljning, inkluderar räntebärande placeringar och tillgångarna ska värderas löpande. Eventuella vinster och förluster redovisar företagen i balansräkningen under eget kapital (Deloitte, u.d.; Rebermark & Rydell, 2012). De finansiella skulderna kan delas in i två kategorier. Den första kategorin är finansiella skulder som ska värderas till verkligt värde genom resultaträkningen. Den andra kategorin är finansiella skulder som i balansräkningen värderas till upplupet anskaffningsvärde (Deloitte, u.d.).

5.1.2 Nedskrivning

Enligt IAS 39 ska en eller flera finansiella tillgångar skrivas ned enbart om det föreligger objektiva bevis som ett resultat av en eller flera händelser som inträffat efter den initiala värderingen. IAS 39 beskrivs som bakåtblickande eftersom en nedskrivning först sker när objektiva bevis för en kreditförlust föreligger. Om det föreligger objektiva bevis tvingas ett företag, enligt IAS 39, att genomföra en noggrann uträkning för att undersöka om en nedskrivning krävs. Nedskrivningen beräknas genom att räkna ut skillnaden mellan tillgångens satta värde och tillgångens nuvarande värde. Om det senare visar sig att bevisen var felaktiga eller att nedskrivningen inte är aktuell bolaget föra tillbaka hela eller delar av det nedskrivna beloppet (Deloitte, u.d; Rebermark & Rydell, 2012).

5.1.3 Säkringsredovisning

Företag är ständigt utsatta för finansiella risker, exempelvis växlingskurs, ränta eller råvarupriser, bolag kan reducera risker genom att tillämpa säkringsredovisning. Inom säkringsredovisning matchas värdeförändringar för ett säkringsinstrument med värdeförändringar i den säkrade positionen, exempelvis ett derivat som säkrar fordran i utländsk valuta. Syftet med säkringsredovisning är att i de finansiella rapporterna visa effekten av ett bolags riskhanteringsverksamhet (Deloitte, 2016).

Inom IAS 39 och säkringsredovisning finns tre slag av säkringsförhållanden. Dessa tre säkringsförhållanden är säkring av verkligt värde, säkring av kassaflöde samt säkring av en

nettoinvestering i en utlandsverksamhet. Det första säkringsförhållandet, säkring av verkligt värde, innebär att företag genomför en säkring av exponering för förändringar i verkligt värde. Det andra säkringsförhållandet, säkring av kassaflöde, innebär att företag ska säkra exponeringen för variationer i kassaflöden. Kassaflödessäkring ska ske för kassaflöden som kan hänföras till en risk som kan kopplas till en redovisad skuld eller tillgång (FAR Online, u.d.). Det tredje säkringsförhållandet är säkring av en nettoinvestering i en utlandsverksamhet. Framtidsaffärer som företag planerar kan innebära en valutakursvinst eller en valutakursförlust beroende på hur kursen förändras. Ovanstående säkring tillåter ett företag att säkra kursen på en viss nivå (Rebermark & Rydell, 2012).

Effektiviteten av relationen mellan risk och säkringsinstrument ska kunna mätas på ett tillförlitligt vis. För att en säkring ska anses effektiv måste resultatet av säkringen vara mellan 80 och 125 procent vilket bolag löpande ska prova. Vid varje rapporttillfälle ska bolag beräkna om förändringarna i verkligt värde ligger inom detta intervall (Deloitte, 2016). Ett företag får enligt IAS 39 alltid säkra instrument men det är enbart om dessa instrument uppfyller kraven för effektivitet som de får tas med i redovisningen; i redovisningen identifieras kopplingen mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten (Rebermark & Rydell, 2012).

5.2 IFRS 9

I november 2016 antog Europeiska Unionen IFRS 9 som ersatte IAS 39. IFRS 9 implementerades på räkenskapsår som påbörjades den 1 januari 2018. Den nya standarden är principbaserad och består av tre delar: klassificering och värdering av finansiella tillgångar, en framåtblickande nedskrivningsmodell samt säkringsredovisning (Deloitte, 2016).

5.2.1 Klassificering och värdering

Alla finansiella instrument ska enligt IFRS 9 vid första redovisningstillfället värderas till verkligt värde. Efter det första redovisningstillfället kan värderingen för finansiella tillgångar ske på tre olika sätt, antingen genom upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde via övrigt totalresultat eller verkligt värde via resultaträkningen. Vilken värderingskategori som väljs beror på hur företagets affärsmodell ser ut samt tillgångens kontraktensliga kassaflöden (IFRS, 2017). Den första kategorin, upplupet anskaffningsvärde, används om

följande två villkor är uppfyllda: (1) syftet med den finansiella tillgångens affärsmodell är att inneha tillgången för att få kontraktssenliga kassaflöden, (2) avtalsvillkoren kommer ge upphov till kontraktssenliga kassaflöden vid specifika datum som endast utgör betalningar av och ränta på utestående kapitalbelopp. Den andra kategorin, verkligt värde via övrigt totalresultat, används om målet med affärsmodellen uppfylls genom att inneha kontraktssenliga kassaflöden och sälja finansiella tillgångar. Den tredje kategorin, verkligt värde via resultaträkningen, värderas en tillgång till om den inte innehas av någon av de andra affärsmodellerna (IFRS, 2017). Vid varje rapportperiod ska företagen genomföra nya bedömningar av affärsmodellerna för att se om modellen har förändrats. Om ett företag byter affärsmodell för finansiella tillgångar behöver en omklassificering genomföras för alla finansiella tillgångar som påverkas (Deloitte, 2016).

5.2.2 Nedskrivning

IFRS 9 introducerar en ny och mer framåtblickande nedskrivningsmodell som bygger på förväntade kreditförluster istället för inträffade. Modellen är uppbyggd i tre steg:

- Steg 1: företag ska redovisa en reserv som ska svara mot de förväntade kreditförluster inom de tolv kommande månaderna.
- Steg 2: om det är en signifikant ökning av kreditrisken så redovisas en reserv på förväntade kreditförluster under hela löptiden. En betydligt ökad kreditrisk kan enligt IFRS 9 vara ett lån som inte betalats 30 dagar efter förfallodagen.
- Steg 3: det sista steget innebär att det har skett en förlusthändelse och nedskrivning ska värderas på liknande sätt som i steg 2. Skillnaden från steg 2 har att göra med hur ränteintäkterna beräknas (Riksbank, 2018a).

Övergången från IAS 39, som baserades på inträffade kreditförluster, till IFRS 9, som baseras på förväntade kreditförluster, har medfört att banker fått göra sammanställningar i modeller för förväntade kreditförluster utifrån prognoser om makroekonomiska förutsättningar. Banker måste alltså få indikatorer på att risken har ökat sedan första redovisningstillfället. En generell indikator i analysen av lånefordringar kan vara att arbetslösheten har ökat. En specifik faktor kan vara att en enskild kund exempelvis förlorat sitt arbete (Finansliv, 2017).

5.2.3 Säkringsredovisning

Ett säkringsförhållande under IFRS 9 uppfyller villkoren för säkringsredovisning om tre kriterier är uppfyllda. Det första kriteriet är att säkringsförhållandet endast består av berättigade säkringsinstrument och säkringsposter. Det andra kriteriet är att när säkringsförhållandet ingås ska det finnas dokumentation av förhållandet och företagets mål för riskhantering samt strategi för säkringen. Det tredje kriteriet är att säkringsförhållandet ska uppfylla alla krav på effektivitet. Kraven är att det ska finnas ett ekonomiskt förhållande mellan den säkrade posten och säkringsinstrumentet, effekten av kreditrisken ska inte dominera värdeförändringarna som följer av det ekonomiska förhållande samt att säkringskvoten¹⁵ är likadan som den som används i den ekonomiska säkringen. Kraven på effektivitet ska säkerställas i början av varje period (Deloitte, 2016). Om det är så att ett säkringsförhållande inte uppfyller kraven på effektivitet angående säkringskvoten men riskhanteringsmålet för säkringsförhållandet är oförändrat behöver företaget endast justera säkringskvoten (Deloitte, 2016). Säkringsredovisning upphör helt om hela eller en del av säkringsförhållandet inte uppfyller villkoren för säkringsredovisning längre. En skillnad från IAS 39 är att det inte är tillåtet att upphöra med säkringsredovisning om kriterierna för det inte är uppfyllda. Med andra ord, möjligheten för företag att frivilligt avsluta säkringsrelationen är borta (Deloitte, 2016).

5.3 Sammanfattning av IAS 39 och IFRS 9

Den största skillnaden mellan IAS 39 och IFRS 9 är att IFRS 9 är mer framåtblickande eftersom fokus ligger på förväntade kreditförluster istället för inträffade kreditförluster. Tidigare, enligt IAS 39, låg fokus på om en kundfordring eller lånefordran varit förfallen i ett visst antal dagar för att sedan avsätta en viss procentsats som en reserv. Enligt IFRS 9 spelar det inte lika stor roll om den är förfallen eftersom det fortfarande finns en risk att den inte blir betald (Deloitte, 2016). IFRS 9 innehåller krav på att bolag ska identifiera sina affärsmodeller för de finansiella tillgångarna vilket medför att företagen behöver göra utförliga bedömningar. Vid varje rapportperiod behöver företag kunna avgöra om någon förändring skett sedan föregående period. Bolag ska med andra ord bygga modeller om vad de tror om framtiden (Deloitte, 2016). IFRS 9 innehåller en ny nedskrivningsmodell,

¹⁵ Säkringskvoten måste återspegla riskhanteringsstrategin. Det innebär att säkringsrelationen ska bestå av den mängd säkringsinstrument och säkrade föremål som används i enlighet med företagets strategi för riskhantering (BFN, 2012).

tidigare var en nedskrivning aktuell om objektiva bevis för en kreditförlust förelåg men nu bygger nedskrivningsreglerna på en trestegsmodell där förändringarna i kreditrisken ska återspeglas (Deloitte, 2016). IFRS 9 innehåller också nya regler för säkringsredovisning som ska underlätta för bolag. Tidigare, enligt IAS 39, fanns ett krav på 80 till 125 procent effektivitet för att kunna uppfylla villkoren för säkringsredovisning vilket nu är borttaget. IFRS 9 är alltså mer principbaserad och villkoren för säkringsredovisning uppfylls om de tre kriterier, nämnda under delavsnitt 5.2.3 Säkringsredovisning, är uppfyllda istället för ovan nämnda procentsats (Deloitte, 2016). Sammanfattningsvis är IFRS 9 tänkt att underlätta för användarna och infördes för att bemöta svagheterna med IAS 39.

6. Resultat och Analys

I detta kapitel presenteras och analyseras studiens empiri. Vi börjar med att redogöra för vår empiri utifrån tre huvudteman som är baserade på våra frågeställningar och som har skapats under bearbetningsprocessen av vår data. Det första temat är professionen som redovisningsspecialist med undertema: arbetet med en ny redovisningsstandard. Det andra temat är revisorsprofessionen med undertema: arbetet med en ny redovisningsstandard. Det tredje temat är interna stödfunktioner med undertema: IFRS 9 och dess komplexitet. Efter varje tema följer en analys kopplad till vald teori, närmare bestämt professionsteori.

6.1 Professionen av en redovisningsspecialist

För att förstå varför redovisningsspecialister och revisorer betraktas som en profession anser vi det relevant att presentera respektive roll. Därefter förklarar vi på vilket sätt deras roll anses viktig i revisionsbyråns arbetsprocess. När vi frågar redovisningsspecialisterna om deras arbete på byrån så kan vi dra slutsatsen att det är redovisningsspecialisterna som först kommer i kontakt med IFRS 9 inom en revisionsbyrå. En av specialisternas huvuduppgifter är att tolka IFRS-regelverk för att sedan bidra med kunskap till kollegor inom revisionsbyrån och till klienter.

Respondent 1 förklarar att han, som IFRS-specialist, används av revisorer och bolag som tillämpar IFRS. Med andra ord fungerar han som en stödfunktion för revisorskollegor och klienter. Han är specialiserad på olika områden inom IFRS, bland annat IFRS 9 kopplat till icke-finansiella bolag. Respondent 2 beskriver att han arbetar mycket med redovisningsstandarderna IFRS 9. Han hjälper bland annat bolag med implementeringen av standarderna. Arbetet går ut på att vara en del av implementeringsprocessen samt ta fram modeller och liknande för att underlätta bolagens arbete. Respondent 5 arbetar som redovisningsspecialist med redovisningsfrågor inom IFRS och svenska GAAP. Hon arbetar också med undervisning och forskning inom extern redovisning.

Respondent 3 berättar att hon tillhör en avdelning med redovisningsspecialister och beskriver sitt arbete på ett tydligt vis genom att dela upp det i tre övergripande delar. Den första delen handlar om att specialisterna fungerar som en form av *back office* för

revisorerna, exempelvis som en stödfunktion för revisorskollegorna när de står inför mer komplicerade redovisningsfrågor. Svar på komplicerade redovisningsfrågor ges antingen direkt till revisorn eller åker specialisterna själva ut till klienterna. Den andra delen av arbetet handlar om att bevaka utveckling inom IFRS. Respondent 3 beskriver att specialisterna har arbetat med IFRS 9 under en lång tid innan revisorerna kom i kontakt med den för att veta vad som händer och hur utvecklingen ser ut:

Det är att bevaka, följa utvecklingen, förmedla kunskapen till våra kollegor inom byrån och till våra kunder så att dem kan förbereda sig (Respondent 3).

Respondent 3 fortsätter med att berätta om den tredje delen som handlar om att specialisterna hjälper till med konverteringar vilket innebär att specialisterna hjälper byråns klienter med en övergång från K3 till IFRS, exempelvis inför en notering på börsen. Hon sammanfattar sitt svar med att säga:

Det är svårt att förklara vad man gör [...] jag brukar förklara för folk som inte förstår ekonomitermer, jag är som en jurist som hjälper folk att tolka regelverk (Respondent 3).

6.1.1 Arbetet med en ny redovisningsstandard

Vidare frågar vi respondenterna hur de arbetar med införandet av en ny redovisningsstandard. Frågan ställer vi för att vi vill skapa en förståelse för redovisningsspecialistens roll i arbetsprocessen och hur deras arbete kan särskiljas från revisorns. Respondent 2 inleder sitt svar med att förklara hur byråns arbete skiljer sig åt från klienter som implementerar nya standarder, med hänsyn till oberoendet:

För oss blir det lite annorlunda än för någon annan som ska göra det, det vill säga företagen. Eftersom vi står vid sidan av och hjälper till på olika sätt men vi kan inte implementera åt dem eftersom vi reviderar dem, då granskar vi liksom vårt eget jobb. Vi stödjer och hjälper till (Respondent 2).

Han fortsätter med att förklara processen och säger att specialisterna först lär sig den nya standarden. Specialisterna tar därefter fram exempel och mallar på hur de anser att arbetet med IFRS 9 ska se ut och genomföras. Dessa exempel och mallar tas fram för att underlätta för revisorerna och bolagen. När det kommer till bolagen säger han att alla gör olika vilket innebär att specialisterna behöver anpassa arbetet till hur bolagen gör och hur deras interna

processer ser ut. Företagen behöver ibland hjälp för att de inte besitter den kompetens som krävs. Han sammanfattar sitt svar med att säga:

Vi håller dem i handen och hjälper dem. Speciellt för icke-finansiella bolag, detta är lite vid sidan av vad de vanligen håller på med. Så de behöver mycket assistans (Respondent 2).

Införande av en ny redovisningsstandard är en frekvent process för redovisningsspecialisterna, det är helt enkelt en del i det vardagliga arbetet:

För oss är det vardagliga jobbet, åh det kom en ny standard, mest att hitta rätt personer som ska göra det, själva processen är rätt satt (Respondent 2).

Respondent 3 säger att arbetet med en ny redovisningsstandard kan delas upp i olika faser. Inledningsvis kommer IASB ut med ett *discussion paper* där personer inom området, exempelvis redovisningsspecialister, får berätta vad de tycker och i vissa fall genomföra ändringar. Därefter kommer ett *exposure draft* som är ett utkast på hur standarden ungefär ska se ut. Specialisterna kommer därefter med kommentarer och åsikter innan den fullständiga standarden lanseras. Respondent 3 förklarar att specialisterna följer hela processen fram till den färdiga standarden:

Vi är med dels under formen av förslag av standarden, organiserar oss globalt, diskuterar internt sen när det börjar bli slutgiltigt så tar vi ut informationen till kollegor och kunder att nu är det snart en ändring på gång (Respondent 3).

Redovisningsspecialisterna arbetar internt genom att hjälpa till med utveckling och externt genom att få ut information till kollegor och bolag för att kunna hjälpa dem i projekt de står inför. När vi frågar om det är en fördel att följa hela processen svarar respondent 3:

Ja men precis, oftast säger någon vilken knepig eller fånig regel, då kanske vi kan förklara bakgrunden och vad man kan åstadkomma. Finns en fördel att förstå vart den kommer ifrån och varför man valt att göra så. Det är som att vara med från början (Respondent 3).

Respondent 5 nämner att oavsett normgivare så följer hon hela normgivningsprojektet från första initiativet till ett nytt regelförslag. När standarden släpps så genomför hon utbildningar internt på byrån och externt med kunder samt på universitet. En del av arbetet handlar också om att själv läsa sig in på standarden och så småningom börja arbeta med företagen. Respondent 5 beskriver också att allt eftersom ökar den praktiska erfarenheten av tillämpningen.

När det handlar om IFRS 9 så kan vi notera att det har varit en långtgående process. Respondent 1 förklarar att han försökt stötta några bolag om hur de kan tänka om det nya sättet att redovisa nedskrivningar och förväntade kreditförluster enligt IFRS 9, jämfört med tidigare sätt att redovisa. Han har också hjälpt en del bolag med att skriva nya texter till årsredovisningen, i de vanliga noterna och i redovisningsprincipsnöten. Respondent 2 säger att IFRS 9 kom i sin färdiga form runt år 2014 men att revisionsbyrån satte igång med arbetet långt innan dess. Han började arbeta på byrån runt år 2013 och påbörjade då arbetet med IFRS 9. Respondent 2 förklarar, likt det respondent 3 säger ovan, att det finns något som heter *exposure draft* som är ett förslag till en ny standard. Redovisningsspecialisterna är tvungna att lära sig dessa förslag med anledning av att de behöver besitta en grundlig kunskap för att kunna erbjuda klienterna gedigen hjälp. Respondent 2 förklarar arbetet med en ny standard: ”det är precis som universitetet, att plugga nya standarder” (Respondent 2).

Respondent 3 säger att arbetet med IFRS 9 har varit ett långdraget projekt och att standarden släppts i olika delar. När hon började arbeta på specialistavdelningen så var arbetet med IFRS 9 redan i gång. Respondent 3 menar att det är svårt att sätta ett exakt datum eftersom det ständigt kommer ny information men att det blev skarpt läge då EU antog IFRS 9. Respondent 5 är inne på samma spår när hon förklarar att hon har försökt vara med från början i normgivningsprocessen eftersom IFRS 9 anses vara en komplex standard då finansiella instrument är svåra att reglera.

6.1.2 Analys

För att få en förståelse för professionen som redovisningsspecialist anser vi det relevant att få en inblick i det professionella arbetet som Abbott (1988) beskriver är startpunkten för förståelsen för professioner. En redovisningsspecialists arbete går till stor del ut på att bevaka och följa utveckling av IFRS samt tolka dessa regelverk. Det är specialisterna som först kommer i kontakt med standarden och bygger därmed upp en grundläggande kunskap. Redovisningsspecialisterna arbetar med IFRS i en lång tid innan övriga på byrån och klienterna kommer i kontakt med standarderna vilket gör dem till en form av expertgrupp inom området. Redovisningsspecialisterna besitter en bred kunskap inom området vilket Nolin (2008) säger att professionella kännetecknas av. Respondent 2, 3 och 5 säger att redovisningsspecialisterna är med under hela IASBs process i utvecklingen av en ny

standard vilket gör att specialisterna får en stor kunskap inom området. Författare inom professionsteori för diskussioner om att professionella utför arbete som är specialiserat och komplext samt att professionella blir ansvariga för specialistområden (Noordegraaf, 2007; Freidson, 2001). De professionella hanterar specialiseringen genom att erbjuda utbildningar samt definiera standarder (Noordegraaf, 2007; Freidson, 2001). Respondent 3 pratar om just detta, att redovisningsspecialisterna arbetar med att hjälpa till med utveckling och tolkning av nya redovisningsstandarder samt genom att förbereda kollegor och bolag med utbildningar. Med andra ord går professionen av en redovisningsspecialist i linje med vad Freidson (2001) säger om att professionella anses vara experter eller specialister som har en viss auktoritet inom området.

Det är inte enbart revisorer och byrån som förlitar sig på redovisningsspecialisternas expertis utan även klienterna. Brante (2009) säger att en profession har en koppling till förtroende eftersom framgångsrika professioner bygger på att klienter eller samhället har ett förtroende för professionella. Förtroendet finns eftersom de professionella anses kapabla att utföra vissa uppgifter med rätt kompetens och expertis (Brante, 2009). Respondent 1 förklarar sin roll som en stödfunktion för revisorskollegor och klienter genom att stötta bolagen i arbetet med IFRS 9. Redovisningsspecialister har tillgång till kunskapen och expertisen som krävs för att kunna utföra uppgifterna som klienten är i behov av. På så sätt skapas ett förtroende vilket går i linje med det Brante (2009) nämner. Utbildning, kompetens och expertis av de professionella är högt värderat inom den marknad de berör (Noordegraaf, 2007). De professionella vet hur specifika fall ska hanteras för att nå bästa utfall (Noordegraaf, 2007). Respondent 2 pratar om att bolag behöver hjälp för att de ibland inte besitter den kompetens som krävs inom IFRS-området. Redovisningsspecialisterna agerar då som en viktig stödfunktion för bolagen. Respondent 3 går in på att specialisterna fungerar som en form av *back office* för revisorerna och kan ses som en stödfunktion för mer komplexa frågor. Specialisterna hjälper även bolag med konverteringar, exempelvis från K3 till IFRS. Det är alltså specialisterna som kan ses som producenter av speciella tjänster som skapar och kontrollerar sin marknad av expertis (Noordegraaf, 2007). Vi ser den kopplingen utifrån att redovisningsspecialister arbetar med IFRS under en lång tid. De skapar olika typer av dokument, utbildningsprogram och konferenser till revisorskollegor

och klienter. På så sätt görs ett försök att transferera kunskapen vilket är en viktig del inom en profession (Freidson, 1986).

Freidson (1986) pratar om en relation mellan de som har makten att ta beslut, exempelvis politiker och de som innehar kunskapen att utföra speciella handlingar. Respondenterna säger att det är IASB som kommer med ett utkast om en ny redovisningsstandard och specialisterna arbetar med det i flera år. Det är alltså IASB som har makten att ta beslut om nya redovisningsstandarder men det är redovisningsspecialister som innehar kunskapen att tolka dessa regelverk samt föra informationen vidare. Det är således specialisterna som har uppgiften att bearbeta standarderna för att därefter skapa exempelvis utbildningar och dokument till revisionsbyrån och klienter. Med detta sagt ser vi en relation mellan IASB och redovisningsspecialister (Freidson, 1986). Det är IASB som har makten att ta beslut om nya redovisningsstandarder och redovisningsspecialisterna besitter kunskapen att utföra handlingar inom IFRS-området. Det är emellertid viktigt att poängtera att vi inte ser IASB som ett politiskt organ (Freidson, 1986).

Sammanfattningsvis handlar mycket av redovisningsspecialisternas arbete om att integrera med revisorer och klienter eftersom en stor del av deras arbete handlar om att agera som en stödfunktion. Nolin (2008) nämner att experter inte enbart ska fokusera på att vara experter i ett specifikt område utan även ha kapaciteten att integrera med andra experter. Vi har noterat att båda rollerna tar del av varandras expertis för att kunna utföra ett effektivt arbete. Redovisningsspecialister och revisorer integrerar med varandra regelbundet i diskussioner om redovisningsstandarder vilket stämmer med det Nolin (2008) säger. Nolin (2008) nämner även att det som utmärker professionella yrken är att utbildningen är en ständigt pågående process, ett förlopp som egentligen aldrig tar slut. Att redovisningsspecialisters arbete är en ständigt pågående process är något vi kan konstatera utifrån intervjuerna. Respondent 2 säger att specialisterna är tvungna att ständigt läsa sig in på nya standarder med anledning till att de behöver besitta en grundlig kunskap för att kunna erbjuda klienter gedigen hjälp.

6.2 Revisorsprofessionen

Detta tema är till för att få en bild av hur revisorns roll är kopplad till arbetet med en ny IFRS-standard. Respondent 4 arbetar som auktoriserad revisor på en av de stora byråerna inom *Big Four*. Vi ställer frågan om hur han arbetar med en ny redovisningsstandard och han svarar då att det under den senaste tiden kommit en del stora nyheter, exempelvis IFRS 9, IFRS 15 och IFRS 16. Dessa standarder ställer olika krav på revisorer. Respondent 4 fortsätter med att förklara att han, tillsammans med klienten, ofta har en klar bild över var de i slutändan vill hamna; arbetet handlar i stora drag om att förbereda klienten för att kunna genomföra de önskvärda procedurerna i så god tid som möjligt. Han förklarar också att det är högst väsentligt att han och klienten har en harmoniserad syn i tillvägagångssätt och var de i slutändan vill hamna.

Vi ville också få en något klarare bild över hur det fungerar i praktiken med vad en revisor får göra och inte får göra, med hänsyn till oberoendet. Respondent 4 svarar att han som revisor alltid måste vara noggrann med vad han kan och inte kan göra. Det är otroligt viktigt att en revisor inte sätter sig i en situation där revisorn råder en klient att göra på ett visst sätt för att sedan revidera samma bolag. Med detta sagt vill han också trycka på att oavsett vilken relation han som revisor har med en klient är en diskussion om nya stora redovisningsstandarder oundviklig. I stora drag handlar arbetet alltså om att se kundens perspektiv, addera input om de processer som ska genomföras så tidigt i processen som möjligt och sedan se till att klienten har underlagen klara.

När man inför en ny standard så skaffar sig ju kunden en förståelse för den nya standarden och hur den kommer påverka deras redovisning. Sen sätter dom sig ned och formulerar och tänker ut hur de ska göra. Sen tar de kontakt med oss eller vi tar kontakt med dem, sen sätter vi oss ned och de presenterar hur de har tänkt att göra så får vi komma med input om vi tycker att de ska göra något annorlunda eller om det känns som de är rimligt på banan (Respondent 4).

Det är bolaget som gör jobbet och revisorn fungerar som ett bollplank som i slutändan stämmer av så att klienten är på banan. Respondent 2 och 3 pratar också om att oberoendet är en högst väsentlig del inom redovisning och revision, även att bolagens arbete skiljer mycket från vad redovisningsspecialister och revisorer gör när en ny standard ska implementeras:

För oss blir det lite annorlunda än för någon annan som ska göra det, det vill säga företagen. Eftersom vi står vid sidan av och hjälper till på olika sätt men vi kan inte implementera åt dem eftersom vi reviderar dem, då granskar vi liksom vårt eget jobb, vi stödjer och hjälper till (Respondent 2).

När vi hjälper våra kunder med konverteringar så kan vi inte hjälpa dem lika mycket, vi kan inte göra beräkningarna till dem. Annars hamnar vi i den situationen att byrån granskar sig själva (Respondent 3).

6.2.1 Arbetet med en ny redovisningsstandard

Vi frågar respondent 4 om arbetet med IFRS, specifikt IFRS 9, när och hur arbetet inleddes. Han svarar att det beror på vilken typ av klienter det gäller, att IFRS 9 i stort påverkar alla bolag, primärt finansiella fordringar. IFRS 9 införde en modell som kallas för *expected loss model* som handlar om att bolag ska göra reserveringar för osäkra fordringar. Standarden och modellen träffade alla typer av bolag även om den primärt skapades för bolag med en väldigt stor och anonym kundmassa. Respondent 4 menar att modellen kanske har träffat fel i vanliga bolag på grund av att det är en statistisk modell. Han beskriver detta som en utmaning som påbörjades redan under år 2017. Vid ingången av år 2018 skulle bolag klart och tydligt presentera vad effekterna blev av IFRS 9 och IFRS 15. I samband med att bolag presenterade detta i årsredovisningen så behövde han som revisor se till att klienten och han var överens med arbetet och med slutsatserna som bolaget gjort.

Vi ville få en bild av redovisningsspecialisters syn på revisorns roll vid arbetet med en ny redovisningsstandard. Därför ställer vi frågan om specialisterna anser att det är viktigt att revisorn är väl insatt i och förstår redovisningsstandarder, respondent 3 svarar:

Revisorns roll är väldigt viktig egentligen i det hela, det är de som kan uppmärksamma om bolag inte ens har uppmärksammat att det är på gång eller kommer träffas utav det eller liknande [...] De kan alla redovisningsregler, inte lika detaljerat som oss men de är som allmänläkare kan man säga, för de måste veta alla regler om moms och skatt samt alla frågor. Klart de ska kunna svara på frågor som kunder har att fråga (Respondent 3).

Respondent 3 fortsätter med att säga att det är viktigt att revisorer håller sig uppdaterade kring nya redovisningsstandarder för att kunna uttala sig i revisionen om hur bolag har tillämpat regler samt kunna besvara deras frågor:

Så en revisors jobb blir bryggan mellan vad som är korrekt och tillräckligt rättvisande, deras roll har att göra med mycket bedömningar kring risker och om kunden har tillämpat det (Respondent 3).

Respondent 2 anser också att det är viktigt att revisorerna är uppdaterade kring nya redovisningsstandarder så att de vet när något nytt är på gång och kan informera bolag. Respondent 2 beskriver att revisorer inte behöver kunna alla detaljer:

Det är specialisterna som åker på utbildningarna och kommer och tar med kunskapen och lär revisorerna. Revisorerna ska kunna lite om mycket och vi ska kunna mycket om lite (Respondent 2).

Respondent 5 anser att revisorns roll är viktig i arbetet med nya redovisningsstandarder eftersom det är vad revisionen handlar om. Revisorerna behöver inte vara specialister inom områdena men de måste ha tillräckligt med kompetens för att kunna väcka frågor och för att kunna genomföra en revision. För att revisorer ska anlitas som experter behöver de kunna standarderna men i mindre omfattning eftersom de har redovisningsspecialisterna som stöd för mer komplicerade frågor.

6.2.2 Analys

Respondent 4, som har arbetat som revisor i 12 år, förklarar att arbetet med en ny standard i stora drag handlar om att förbereda klienter för att kunna genomföra de önskvärda procedurerna i så god tid som möjligt. Arbetet går även ut på att se kundens perspektiv och komma med förslag och förbättringar samt att se till att klienten har underlagen klara. Som nämns ovan anses professionella besitta en stor kunskap inom ett område (Nolin, 2008) och med erfarenhet blir de en form av experter (Freidson, 2001). Den här definitionen stämmer till viss del överens med en revisors arbete, närmare bestämt revisorns roll som granskare. Med andra ord menar vi att de över tid införskaffar en bred kunskap om många olika typer av företag vilket sedermera kan göra dem till en form av experter (Freidson, 2001). När det kommer till nya IFRS-standarder anser vi det mer relevant att kalla redovisningsspecialisterna för experter eftersom det är redovisningsspecialisterna som åker på utbildningar och samlar in kunskap för att sedan återvända till byrån och sprida kunskapen vidare till revisorerna. Revisorns roll i arbetet med IFRS och mer specifikt IFRS 9 stämmer mer överens med vad Artsberg (2005) skriver om revisorer. Nämligen att revisorer har en framträdande roll vad gäller granskning och bedömning av innehåll (Artsberg, 2005).

Det är viktigt att poängtera revisorns oberoende som är en högst väsentlig del i revisorns vardagliga arbete. När respondent 4 pratar om sitt arbete nämner han att han alltid måste

vara noggrann med vad han kan och inte kan göra, just med hänsyn till oberoendet. Han förklarar att det är viktigt att en revisor inte sätter sig i en situation där revisorn råder en klient att göra på ett visst sätt för att sedan revidera samma bolag. Han nämner emellertid också att oavsett vilken relation han som revisor har med en klient är en diskussion om nya stora redovisningsstandarder oundviklig. Revisorns oberoende är ett ämne som flertalet forskare inom redovisning- och revisionsområdet berör (Church et al., 2018; Law, 2008; Wines, 2001). Dels för att oberoendet är en viktig del i revisorns arbete, bland annat eftersom det gör bestyrkandet värdefullt (Carrington, 2014). Dels för att oberoendet är en viktig del för professionen och att det stärker bilden av en revisor (Church et al., 2018). Respondent 2 och 3 pratar också om revisorns oberoende som en viktig del. Respondent 2 och 3 menar att en byrå inte får revidera ett bolag om byrån varit involverad i implementeringsprocessen av en ny IFRS-standard. Byrån fungerar därmed oftast enbart som en stödfunktion eftersom bolaget gör jobbet och byrån stöttar och hjälper till om det krävs. Något vi funderat på angående revisorns oberoende är att det kan vara svårt att veta när en revisor verkligen är oberoende. FAR (1999) skriver att det inte finns någon vetenskaplig undersökning på när en person är oberoende. Det är en diskussion som inte är relevant för studiens syfte och därför går vi inte djupare in på den här.

Brante (2009) nämner att en definition av en profession bör ta hänsyn till kunskap eftersom det är de professionella som besitter en viss kunskap inom ett område med kapacitet att lösa komplexa problem. Definitionen stämmer till viss del överens med revisorns arbete med IFRS eftersom det är viktigt att revisorerna besitter en viss kunskap för att kunna utföra sitt arbete. Med andra ord är det inte möjligt för en revisor att utföra ett bra arbete utan kunskap inom området. Det är emellertid viktigt att känna till att alla revisorer inte besitter den nivå av kunskap gällande IFRS för att kunna lösa alla komplexa problem. Respondent 2, som arbetar som redovisningsspecialist, säger: "revisorerna ska kunna lite om mycket och vi ska kunna mycket om lite." Det är alltså inte enbart redovisningsspecialister som ska ha kunskap om IFRS utan även revisorerna. För att styrka betydelsen av revisorns expertis i arbetet med IFRS säger respondent 2 och 3 att revisorns roll är viktig i arbetet med en ny redovisningsstandard. Revisorer ska kunna svara på klienters frågor gällande nya standarder och därför är det viktigt att revisorer är pålästa. Respondent 5 säger att revisorer behöver besitta tillräckligt med kompetens för att väcka frågor och för att kunna genomföra en viss

revision. Med detta sagt använder vi Brantes (2009) definition med försiktighet eftersom beroende på i vilken kontext den sätts kan definitionen tolkas på olika vis. Kunskapen är viktig både för redovisningsspecialister och revisorer eftersom professionerna utan kunskap inte kan utföra ett effektivt arbete.

Respondent 4 säger att arbetet med IFRS 9 i stora drag har handlat om att förbereda klienter för att kunna genomföra de önskvärda procedurerna i så god tid som möjligt. Klienter har ett förtroende för revisorn och förväntar sig att revisorn ska ha den kunskap som krävs för att besvara frågor kring IFRS. Detta går i linje med vad Brante (2009) säger om att klienter har ett förtroende för professionella personer eftersom de anses kapabla nog att utföra vissa uppgifter med rätt kompetens och expertis. Noordegraaf (2007) är inne på samma spår när han skriver att yrkesverksamma inom en profession tar specifika beslut, har kontakt med individuella klienter, analyserar specifika fall eller ger råd utifrån erfarenhet och kompetens inom området. Detta stämmer till stor del överens med revisorns arbete men, som vi nämner ovan, är det också viktigt att ta hänsyn till oberoendet. När revisorn ska ta specifika beslut, analysera fall eller ge råd till klienter begränsas arbetet av oberoendet eftersom revisorer inte kan sätta sig i en position där byrån granskar sitt eget arbete. Det Brante (2009) och Noordegraaf (2007) nämner ovan stämmer överens med revisorns arbete med IFRS 9, det är emellertid viktigt att revisorn tar hänsyn till oberoendet.

Church et al., (2018) nämner att revisorer i dagens samhälle begränsas till vad de kan och inte kan göra när det kommer till relationer och arbete med klienter. Det finns regelverk som ställer höga krav och har riktlinjer på hur arbetet ska utföras för att inte strida mot revisorns oberoende (Church et al., 2018). Vi vill då kommentera Freidsons (2001) påstående om att externa regler inom en profession minimeras eftersom fel eller misstag som görs inom en profession inte görs uppsåtligen. Detta påstående talar emot redovisningsspecialisters och revisorers roll eftersom hela redovisningsområdet är högt reglerat. IASB är ett exempel på ett organ som reglerar hur redovisning ska gå till, ett annat exempel är IFAC som ger ut etikregler, bland annat gällande revisorers oberoende. Vi vill poängtera att vi inte anser att detta är negativt utan vi ifrågasätter Freidsons (2011) påstående att externa regler minimerats. Vi är medvetna om att Freidson (2011) pratar om

professioner i allmänhet men vi anser emellertid att argumentationen ovan är relevant eftersom påståendet inte stämmer inom redovisningsprofessionen.

6.3 Interna stödfunktioner

Interna stödfunktioner, exempelvis interna dokument eller utbildningar, är viktiga i kunskapstransferering mellan redovisningsspecialister och revisorer. Det är också den mest väsentliga delen för denna uppsatsens syfte och vi anser därför att det är relevant att ställa frågor till respondenterna angående detta. Vi börjar med att ställa frågan om hur den interna processen ser ut när en ny standard införs. Respondenterna svarar att det inte direkt finns en tydlig nedskrivna process i hur det ska gå till:

Vi har en ganska strukturerad process för att hantera nya standarder, man stoppar in dem, nu kom det en ny standard på det här området, då plockar man upp de som berörs och sätter upp strukturutbildningar och *e-learning*s. Det är specialisterna som åker på utbildningarna och kommer och tar med kunskapen och lär revisorerna (Respondent 2).

Vår specialistavdelning gör en intern fördelning beroende på vilket område man är mest specialiserad på för att kunna följa utvecklingen där och kunna informera inåt och informera inåt mot specialistavdelningen (Respondent 3).

Vi tar ju fram extremt mycket internationellt material, utbildningsmaterial, skrifter och liknande (Respondent 5).

Utifrån redovisningsspecialisternas svar ser vi en tydlig kedja i hur kunskapen transfereras från specialister till revisorer och klienter. Specialisterna beskriver att de arrangerar utbildningar internt för kollegorna och externt för klienter eftersom de har arbetat med standarden länge. Redovisningsspecialisterna följer hela IASBs process, från första tanke till färdig standard och de skapar på så vis en grundlig kunskap om standarder som de sedan delar med övrig personal inom byrån (respondent 1, 2, 3 och 5).

Respondent 3 pratar om aktualitetsdagar som arrangeras en gång per år, där uppdateringar kring nya regler inom revision tas upp. Dessa dagar är numera digitala och spelas in så att revisorer och andra inom byrån har möjlighet att och kolla på utbildningarna flera gånger. Det släpps även en del artiklar internt såväl som externt för att hjälpa till med olika frågor. Om redovisningsspecialisterna noterar att ett område har repeterande frågor så släpps ett internt nyhetsbrev angående de komplicerade frågorna. Det erbjuds även interna utbildningar för yngre revisorer och fortbildningsdagar för de som gått igenom grund-

utbildningen. Specialisterna har en betydande roll i den interna arbetsgången: “vi har en massa olika spår i processen” (Respondent 3). När respondent 3 pratar om att nå ut med information och att utbilda säger hon:

Vi har interna sätt, vår avdelning är duktig på att globalt dela med sig av saker. Byrån i varje land är en egen enhet, ingen koncern. Vi har konferenser där vi samlas för att diskutera olika frågor som har tagits upp. Ibland står det inte och då beslutar vi oss för att ta det till kommittén (Respondent 3).

Respondent 1 är inne på samma spår när han säger att han emellanåt håller i kunskapspass för revisorer som handlar om IFRS-nyheter. Kunskapspassen om IFRS 9 är relativt sett inga omfattande utbildningar utan fokus ligger på att försöka belysa skillnader mellan IAS 39 och IFRS 9. Han nämner också att han tillsammans med specialistkollegor verkar som en slags akutavdelning där de hanterar detaljspecifika och komplicerade frågor. De interna dokumenten som används av byrån, exempelvis nyhetsbrev, tas fram av centrala experter som sitter i London. Respondent 1 pratar också om att *Big Four* gemensamt producerar IFRS-böcker som han anser är bra att ha. Respondent 1 tillägger att trots hjälpmedel som finns att tillgå kan det uppstå frågor som han eller någon specialistkollega då får hjälpa till med. Respondent 2 förklarar att han som första steg åker på utbildningar för att lära sig den nya standarden och som steg två håller han i interna och externa utbildningar för att förmedla sin kunskap och information om den nya standarden.

Vi intresserar oss för hur ofta specialisterna får frågor från revisorer angående IFRS 9, just för att undersöka om det eventuellt kan finnas någon brist i de interna stödfunktionerna som gör att revisorerna inte förstår standarden och därför måste ställa många frågor. Respondent 1 svarar att det under den senaste tiden varit en del arbete i och med att det är årsredovisningssäsong. Respondent 1 menar att dagligen är gränsfall, han skulle mer beskriva det som någon gång per vecka. Respondent 5 anser att hon vardagligen får frågor angående IFRS 9 vilket har att göra med att standarden är komplex och kan vara svår att förstå. Respondent 2 inleder sitt svar med:

Revisorerna har ju tillgång till allt sådant, men dels handlar det om att de har en generell kunskapsnivå som är mer normala frågor, blir det svåra frågor så kommer de till oss (Respondent 2).

Respondent 2 fortsätter med att säga att revisorerna har mallar som är allmängiltiga och ska gälla alla bolag men att det ibland kan uppstå frågeställningar. Revisorerna kan gå in och lyssna på de inspelade utbildningarna som erbjuds repeterade gånger. Om det gäller en specifik fråga som inte kan besvaras utifrån mallar eller utbildningar så tar revisorerna vanligtvis kontakt med specialisterna. Respondent 3 svarar att det skiljer sig åt eftersom det finns revisorer som har många frågor om IFRS 9 och andra revisorer ställer sällan frågor. Det finns även revisorer som alltid jobbar med ett visst ämne och på så vis blir duktiga på det vilket leder till mindre frågor. Respondent 3 anser emellertid att det borde uppkomma fler frågor om IFRS 9: "det skiljer sig åt mycket, jag önskar jag kunde fått mycket mer frågor." Respondent 3 nämner också att revisorerna klarar av många frågor själva eftersom de kan regelverket, kanske inte lika detaljerat som specialisterna, men de hanterar många frågor själva. Revisorerna gör en bedömning av risker och ser på så vis om frågan är värd att ta vidare. Skulle det komma en revisor med en fråga hänvisar respondent 3 dem till den inspelade utbildningen. Respondent 3 menar att det finns många verktyg att tillgå och att det är upp till var och en att ta till sig det som finns för att minska frågeställningarna.

För att få en klarare bild av revisorns uppfattning av interna stödfunktioner ställer vi frågor om utbildningar som har erbjudits och varifrån uppdateringar kring IFRS kommer. Vi frågar också om revisorn anser att tillräckligt med information finns för att förstå standarden:

Jag skulle vilja säga att vi är extremt bortskämda, när man jobbar på de stora byråerna. Med att ha väldigt, väldigt kompetenta människor som jobbar och är väldigt insatta i de här frågorna (Respondent 4).

Respondent 4 säger att det inte finns någon begränsning i hur mycket resurser som kan ansamlas vilket han också beskriver som något av det roligaste med att jobba på en av de stora byråerna. Respondent 4 säger att inom de stora fyra byråerna initierades diskussionen väldigt tidigt och medarbetarna blev väl förberedda av firman genom diverse obligatoriska utbildningar, *e-learning*s samt olika typer av interna publikationer. Han säger att syftet är att upprätthålla en lägsta nivå av kompetens och beskriver stödfunktionerna som ett bra system med mycket interna utbildningar. Respondent 4 beskriver utbildningssystemet som enkelt och smidigt samt att hjälpen enbart är ett telefonsamtal bort:

Alltså det finns liksom ingen begränsning om hur mycket resurser man kan, man kan ansamla och det är nog det absolut roligaste med att jobba på en av de stora byråerna [...] Det är både bra och det är förbaskat roligt! (Respondent 4).

Det respondent 4 beskriver ovan stämmer bra överens med vad respondent 3 säger: ”Vi är informella att vi lyfter luren och ringer en vän” (Respondent 3).

Vidare förklarar respondent 4, om specialisterna inom samma byrå inte kan svara på frågan så kan andra kompetenser kopplas in, exempelvis en partner från Stockholm, Göteborg eller Frankfurt. Respondent 4 säger att de kan dra frågeställningarna ganska långt vilket han anser som väldigt fördelaktigt. Eftersom byrån är stor och verksam världen över, med en stor skala av klienter, har byrån och dess personal anskaffat en gedigen erfarenhet i hur fall som de ställs inför ska hanteras och byrån kan på så vis harmonisera en gemensam syn. Denna syn sammanfattas varje år i en stor bok som benämns *best practice case* och beskrivs av respondent 4 som en bra stödfunktion.

Vidare frågar vi respondent 4 vad han anser om de inspelade och internetbaserade utbildningarna, så kallade *e-learning*s. Han svarar att utbildningarna är bra eftersom sättet är tidseffektivt och miljövänligt. Vi nämner att en eventuell nackdel med inspelade utbildningar kan vara att gå miste om en eventuell diskussion eller att tillfällen att ställa frågor inte ges. Han svarar att de emellanåt, gemensamt på kontoret, tittar på utbildningar och därefter för en dialog vilket han tycker är ett mycket bra sätt att genomföra de internetbaserade utbildningarna på. Vi nämner ytterligare en nackdel, som kan vara en risk att tappa fokus vid genomgående av en internetbaserad utbildning. Han svarar att han tror att risken är lika stor vid klassföreläsningar och att det är ett egenintresse att vara så påläst som möjligt. Respondent 4 menar att för att klara av det dagliga arbetet behöver revisorn verkligen förstå standarden eftersom diskussionerna kommer att uppstå. Han poängterar också att det är upp till var och en av revisorerna att gräva djupare:

Sen är det ju alltid upp till var och en av oss att gräva djupare om man vet om att man har vissa specifika kunder som kommer behöva mer eller mindre utmanande revisioner på grund av det här (Respondent 4).

6.3.1 IFRS 9 och dess komplexitet

IFRS 9 är en redovisningsstandard som berör finansiella instrument och det i sig är ett område som är komplicerat och som generellt sett är uppfattad som komplex. En stor del i denna uppsats var att undersöka om en eventuell brist i interna stödfunktioner eller transferering av kunskap kan påverka hur IFRS 9 uppfattas. Kan det vara så att en eventuell brist i interna stödfunktioner gör att standarden kan uppfattas som komplex eller är det ett komplext ämne i sig. Vi anser det relevant att ta reda på vad respondenterna anser om den nya redovisningsstandard IFRS 9 och dess komplexitet för att undersöka om det finns en eventuell brist. Finansiella instrument är överlag ett område som kan vara komplicerat att beröra och det är något som samtliga respondenter och externa dokument från *Big Four* är överens om. Företag behöver ta hänsyn till klassificering och värdering av sina tillgångar, hur nedskrivning ska hanteras samt hur säkringsredovisning ska gå till (PwC, 2016; Deloitte, 2015; KPMG, 2017; EY, 2017). PwC (2016) skriver att: ”förändringarna i IFRS 9 berör främst olika områden; klassificering och värdering, nedskrivningar och säkringsredovisning.” (PwC, 2016).

IFRS 9 berör även icke-finansiella bolag vilket gör att även de behöver skapa sig en förståelse för finansiella instrument samt utvärdera vilka finansiella instrument som finns i bolaget (PwC, 2016; EY, 2016). Respondent 1 säger att finansiella instrument är ett område i stort som både revisorer och bolag tycker kan vara besvärligt; det är möjligt att bolag eller revisorer inte riktigt orkat sätta sig in i eller förstå IFRS 9. Respondent 3 är inne på samma spår:

När det handlar om finansiella instrument då tenderar folk att inte lyssna eller kanske håller för öronen. Det finns en rädsla för att det är jättesvårt, man vill inte se [...] Jag kan märka av det inom min avdelning där specialister som är mer inriktade på rörelseförvärv tycker det är en mental tröskel att ta sig över för att hålla på med finansiella instrument. IFRS 9 har namnet emot sig (Respondent 3).

Respondent 4 anser också att finansiella instrument och IFRS 9 kan vara komplexa. Han pratar om två utmaningar:

Det som jag tror gör den komplex är att, de flesta som arbetar med det här, eller revisorer som inriktar sig mot det här måste börja med att skaffa sig en förståelse för hur finansiella instrument fungerar, det är utmaning nummer ett. Utmaning nummer två det är att förstå standarden, och att applicera standarden på de finansiella instrument *set-ups* som man gör (Respondent 4).

Respondent 5 säger att IFRS 9 är komplex och kan vara svår att förstå för redovisnings-specialisterna, revisorerna och klienterna. Det som har stuckit ut med IFRS 9 är dels den stora påverkan på finansiella bolag, dels att den påverkat icke-finansiella bolag i större utsträckning än förväntat. EY (2016) skrev att effekterna av IFRS 9 inte förväntas bli lika omfattande för icke-finansiella företag. EY (2016) poängterar emellertid att implementeringen och dess effekter inte ska underskattas: “även om effekten av IFRS 9 inte är lika stor på icke-finansiella bolag, ska påverkan av implementeringen inte underskattas” (EY, 2016, s.2). Respondent 5 nämner också att användare av IFRS 9 behöver förstå den underliggande ekonomiska händelsen samt vilka finansiella instrument ett bolag har vilket kan vara ett komplicerat arbete.

Vidare frågar vi respondenterna vad de anser om den nya standarden jämfört med den gamla redovisningsstandard IAS 39 för att se om det har blivit en förbättring eller om den nya standarden uppfattas som mer komplex. De flesta respondenterna tycker bra om den nya standarden. Respondent 1 pratar om att den generellt sett är bra samt att den inte träffar vanliga bolag så mycket. Han menar att det inte blir några väsentliga skillnader men att IFRS 9 innebär en betydande skillnad i bankvärlden. Respondent 2 och 3 svarar:

Ja det tycker jag nog. Den har tillkommit på grund av finanskrisen, det som hände där var att det framförallt var många banker som dök under och vissa var nära att dyka under”... “då uttryckte man det från politiskt håll att det var “*too little too late*” egentligen, IFRS 9 är ett politiskt svar på krisen. Blir det en kris igen så har vi tagit en höjd för reserverna, det blir inga smällar. Vi vet vad som väntar. På det sättet är det bra, man har tänkt igenom vissa saker (Respondent 3).

Det är bättre med den nya modellen för reserver än den gamla, det tycker jag (Respondent 2).

Vidare berättar respondenterna också om några nackdelar med den nya standarden. Respondent 4 beskriver att *expected loss model* kan träffa fel på vanliga, operativa bolag, alltså icke-finansiella företag. Han menar att den kan träffa fel eftersom *expected loss model* är en statistisk modell som innebär att revisorerna, som ett första steg, måste gå in och hämta statistik och verifiera slutsatsen som bolag gör vilket är annorlunda från IAS 39. Han nämner också att *expected loss model* påverkar granskningsinsatsen vilket ofta innebär mer granskning. Modellen som respondent 4 beskriver nämns i externa dokument som *Big Four* har publicerat på sin hemsida. Deloitte (2015) skriver att revisorer har ett ansvar att

genomföra välkontrollerade utvärderingar på bankernas *expected credit loss model* (ECL). Revisorer behöver därför besitta lämplig kompetens och kunskap samt inneha resurser att hantera risker som presenteras av ECL-modellen. Med andra ord kräver finansiella instrument utförliga bedömningar vilket kan vara ett komplext arbete. KPMG (2017) är inne på samma spår när de skriver att komplexitet i ECL-modellen är hög vilket kräver utförliga bedömningar för revisorer:

Implementeringen av IFRS 9 förväntas bli krävande för revisorer i många avseenden. Graden av komplexitet i uppskattning av IFRS 9 ECL förväntas bli större än kreditförlusthanteringen under IAS 39 Finansiella Instrument: klassificering och värdering, kräver mer omfattade bedömningar (KPMG, 2017, s.2).

Respondenterna 2 och 3 nämner också att IFRS 9 inte har förenklats tillräckligt:

Eftersom det står i IFRS 9 och är skriven som en princip där så träffar den alla vanliga bolag också då det är frågan hur stor är risken där, även om de har fått en förenklingsregel så är det ändå så att man kan fundera att något som skrevs för en viss bransch tvingas appliceras i andra branscher, det blir svårt och kan ses som en nackdel (Respondent 3).

De har gjort den lite väl komplicerad, de hade kunnat göra förändringen men kanske lite enklare att använda (Respondent 2).

Utifrån respondenternas svar och externa dokument anser vi att den största skillnaden är den nya nedskrivningsmodellen, den så kallade ECL-modellen. Respondent 2 är inne på att bolag och byrå får ta hänsyn till fler komponenter när exempelvis företagen ska bygga modeller om framtiden. Arbetet med modellerna är ett komplext arbete och respondent 2 anser att det kunde gjorts ytterligare en förenkling. Respondent 3 pratar om att nedskrivningarna enligt IFRS 9 istället bygger på en modell om förväntade förluster istället för inträffade förluster vilket respondent 2 anser vara en förbättring. IFRS 9 innebär att företagen får göra mer omfattande analyser och ta information om framtiden i beaktning (PwC, 2016; Deloitte, 2015; KPMG 2017). EY (2017) skriver att den största utmaningen med IFRS 9 är den nya framåtblickande modellen eftersom bolagen måste skapa modeller som är anpassade till deras verksamhet. Deloitte (2015) skriver: "behovet att slå samman framåtblickande information betyder att implementering av standarden kommer kräva betydande bedömningar över hur makroekonomiska faktorer kommer påverka ECL-modeller". Detta är något som kan försvåra revisionsbyråns arbete enligt respondent 2:

Det är svårt för oss att hjälpa någon med något som är bolagsspecifikt, vi måste liksom veta hur deras kunder ser ut för att kunna hjälpa dem, därför blir det tyngre att implementera den än var det var innan (Respondent 2).

Avslutningsvis ställer vi frågan om arbetet med granskningen för revisorer har förbättrats eller blivit svårare eller mer omfattande, respondent 4 svarar:

Inga regelverk som har tillkommit är enklare än vad det var innan. Det leder också till att inga granskningsinsatser har blivit enklare heller. Så nej, jag skulle vilja säga att granskningen blir svårare (Respondent 4).

Detta går i linje med vad respondent 3 säger om revisorns granskningsarbete enligt den nya standarden: ”revisorerna får lägga mer tid för det blir ett extra granskningsmoment i att titta på övergången” (Respondent 3).

6.3.2 Analys

Kunskap är en grundläggande egenskap inom professionalism som behöver bli sedd av de som är tänkta att använda kunskapen i sitt arbete (Abbott, 1988). Eftersom det är redovisningsspecialister som besitter kunskapen som revisorer ska ta del av är det viktigt att se hur den här kunskapen transfereras. Noordegraaf (2007) pratar om att professionella kan ses som producenter av speciella tjänster som skapar och kontrollerar sin marknad och expertis. Det är inom den marknaden som transferering av kunskap sker, genom utbildningar, konferenser, kurser eller genom diverse dokument (Noordegraaf, 2007). Respondent 2 och 3 säger att det är specialisterna som åker på utbildningar och kurser angående nya IFRS-standarder för att därefter dela med sig av sin kunskap till revisorer och klienter. Redovisningsspecialisterna besitter en hög kunskap inom IFRS-området och när nya standarder införs är det deras ansvar att följa utvecklingen, skapa utbildningar och *e-learning*s för att på så vis sprida kunskapen vidare inom byrån. Marknaden som Noordegraaf (2007) pratar om kan med andra ord ses som själva revisionsbyrån där redovisningsspecialister sprider sin kunskap och expertis genom exempelvis utbildningar och interna dokument (Noordegraaf, 2007). Freidson (1986, 2001) menar att kunskapen de professionella besitter är värdefull och eftersom de professionella är en del av en institution med enbart professionella är transfereringen av denna kunskap viktig. Denna transferering är viktig eftersom den leder till en effektivitet som i sin tur leder till att en byrå kan hjälpa flera kunder samtidigt (Freidson, 1986, 2001).

Respondenterna beskriver att de håller i utbildningar internt för kollegor och externt för klienter. Respondent 3 håller i aktualitetsdagar en gång per år kring nya regler inom

revision. Aktualitetsdagarna spelas in så att revisorerna kan gå tillbaka och försöka finna svar vid komplicerade frågor. Respondent 1 håller också i kunskapspass för revisorer som handlar om IFRS-nyheter där fokus ligger på att belysa skillnader mellan IAS 39 och IFRS 9. Nolin (2008) menar att det som skiljer professionella åt från andra yrken är att utbildningen och skapandet av kunskap är en ständigt pågående process. Som noterats är utbildningar en viktig del i redovisningsspecialisters och revisorers arbete i skapande av kunskap kring IFRS. Redovisningsspecialisters arbete handlar mycket om att tolka nya regelverk vilket kan ses som en ständigt pågående process som Nolin (2008) pratar om. Den ständigt pågående process som Nolin (2008) beskriver ser vi på olika sätt beroende på om det handlar om professionen som en redovisningsspecialist eller professionen som en revisor. Revisorers arbete handlar inte om att dagligen tolka nya regelverk utan deras arbete är mer kopplat till granskning samt få en ökad förståelse för bolag. Revisorers arbete med regelverk handlar mer om att förstå hur standarden ska appliceras på företag samt effekterna av den.

Nolin (2008) för en diskussion kring att ett system av professioner fungerar bra när professionella strävar efter att vara bättre experter samt förbättra deras sätt att kommunicera och transferera denna kunskap. Strävandet efter att vara bättre experter är vad redovisningsspecialister försöker uppnå med utformande av utbildningar, kurser, seminarium och interna samt externa dokument. Noordegraaf (2007) menar att guideliknande system är viktiga för att lära ut komplext arbete, med andra ord transferera kunskapen. Något som tyder på att redovisningsspecialisterna skapar guideliknande system för det komplexa arbetet (Noordegraaf, 2007) samt förbättra deras sätt att kommunicera kunskapen (Nolin, 2008) är att färre frågor uppstår. Redovisningsspecialisterna säger att de inte får lika många frågor angående IFRS 9 som förväntat. Respondent 3 anser till och med att borde vara fler frågor än vad det är med tanke på att finansiella instrument är ett komplext område. Respondent 2 säger att revisorerna har inspelade utbildningsprogram att gå tillbaka och kolla på men vid mer komplicerade frågor får de ta hjälp av specialisterna. Redovisningsspecialisterna anser att revisorerna har tillräckligt med material att arbeta med och det är upp till var och en av dem att använda sig av materialet för att minska frågor.

Abbott (1988) skriver att kunskap måste bli sedd och därför är det innehavaren av kunskap och olika tekniker som gör det framgångsrikt att utöva professionellt arbete. Med andra ord är det redovisningsspecialisternas ansvar att kunskapen om IFRS blir sedd och sprids inom byrån på ett bra sätt. För att undersöka om transfereringen av kunskap är effektiv ställer vi frågan till respondent 4 som anser att de interna stödfunktionerna är mycket bra. Med det menar respondent 4 att inom de fyra stora byråerna är redovisningsspecialisterna duktiga på att erbjuda utbildningar, *e-learning*s och interna publikationer för att revisionsbyrån ska vara välinformerad om nya standarder. Det respondent 4 berättar ovan går i linje med vad Abbott (1988) säger om att kunskapen ska vara tillgänglig eftersom kunskapen om IFRS lättillgänglig vilket underlättar revisorers arbete med redovisningsstandarder.

Freidson (2001) menar att medlemmar inom en profession anser arbetet som intressant och utmanande för dess komplexitet. Arbetet med IFRS 9 är komplext och behöver ett system med bra interna stödfunktioner. Vi har fått uppfattningen att respondenterna anser arbetet som krävande och komplicerade men ändå intressant och utmanande. Som stöd för detta uttalande vill vi hänvisa till det respondent 4 säger: ”alltså det finns liksom ingen begränsning om hur mycket resurser man kan ansamla, och det är nog det absolut roligaste med att jobba på en av de stora byråerna [...] det är både bra och förbaskat roligt!” (Respondent 4).

6.3.3 Analys av IFRS 9 och dess komplexitet

IFRS 9 är generellt sett uppfattad som en komplex standard vilket är något vi kan utläsa från externa dokument samt fått uppfattning av utifrån respondenternas svar: ”när det handlar om finansiella instrument så tenderar folk att inte lyssna eller kanske till och med hålla för öronen [...] IFRS 9 har namnet emot sig” (Respondent 3). Respondenterna säger emellertid att IFRS 9 är hanterbar eftersom oavsett vilken frågeställning som uppkommer finns det alltid någon att fråga. Noordegraaf (2007) skriver att guideliknande system är en viktig del i att lära ut och reglera komplext arbete. Vi anser att revisionsbyråerna är duktiga på att ha system som omfattar olika utbildningar och stödfunktioner vid komplexa frågor om IFRS. Tryggheten att ha möjligheten till att ringa upp en redovisningsspecialist vill vi ifrågasätta eftersom det skulle kunna innebära att kunskapen inte transfereras på ett effektivt sätt. Med andra ord kan tryggheten leda till att samma frågeställning upprepas och

ingen kunskap tas in. Något som talar för att kunskapen transfereras till andra professionella som Noordegraaf (2007) pratar om är att respondent 3 berättar att hon vid eventuella frågor brukar hon hänvisa till utbildningsprogrammen som finns. Hon menar att det är upp till var och en att bearbeta frågorna för att skapa sig den kunskap som krävs. Vi vill poängtera att vi inte anser tillgängligheten som något negativt men för studiens syfte vill vi ifrågasätta om tillgängligheten är effektiv för transfereringen av kunskap eller om tillgängligheten hämmar kunskapstransfereringen.

7. Diskussion och slutsats

Detta kapitel inleds med en diskussion kring studiens resultat för att sedan nå en övergripande slutsats med svar på uppsatsens frågeställningar. Avsnittet fortsätter med en presentation av studiens relevans samt vad den bidragit med, både teoretiskt och praktiskt. Vi avslutar med våra egna reflektioner samt förslag på framtida forskning inom forskningsfältet.

7.1 Diskussion

Syftet med denna studie var att undersöka hur svenska *Big Four* arbetar med nya standarder, med fokus på redovisningsspecialisters och revisorers perspektiv. Vi var intresserade av att undersöka vilka roller redovisningsspecialister och revisorer har i detta arbete samt hur de olika professionerna skiljer sig åt. Vi ville också undersöka betydelsen av redovisningsspecialisters kunskap och expertis samt hur detta transfereras vidare i byrån, just för att se om en eventuell brist i transferering av kunskap har en koppling till uppfattningen av IFRS 9 och dess komplexitet.

Tidigare studier, som fokuserat på arbete med nya redovisningsstandarder (Jansson, 2018; Mardini, 2015; Maroun & van Zijl, 2016; Nurunnabi, 2017; Khamis, 2016; van Zijl & Maroun, 2017) har fokuserat på de som kommer i kontakt med redovisningsstandarderna, med andra ord användarna. Vi har därför, med tidigare forskning i beaktande, intervjuat fyra redovisningsspecialister och en revisor som arbetar med IFRS. Efter genomförandet noterar vi att redovisningsspecialister och revisorer innehar viktiga roller i arbetet med en ny redovisningsstandard men på olika sätt. Redovisningsspecialisters arbete handlar till stor del om att tolka regelverk, att vara involverad från början samt att följa utveckling av nya standarder. Redovisningsspecialister besitter en hög kunskap och med tid och erfarenhet blir de en form av experter inom området (Freidson, 2001). En annan viktig del i deras arbete är att transferera denna kunskap till revisorer och klienter för att öka deras förståelse av IFRS. Revisorns roll i arbetet med en ny redovisningsstandard är annorlunda eftersom revisorns huvudsakliga arbetsuppgift är revidering av bolag. Revisorn agerar emellertid också som bollplank och stödfunktion för klienter när nya redovisningsstandarder ska implementeras. Efter genomförandet av studien kan vi konstatera att revisorer behöver

besitta en grundlig förståelse för IFRS för att kunna genomföra en bra revision och för att kunna agera som det bollplank som klienter behöver. Revisorer behöver alltså förstå innebörden av standarderna samt vilka effekter de olika standarderna kan ha på olika bolag. Det är också viktigt att poängtera betydelsen av revisorns oberoende eftersom det är en högst väsentlig del inom revisorsprofessionen (Church et al., 2018). Arbetet som stödfunktion begränsas eftersom revisorn alltid måste vara noggrann med vad som kan och inte kan göras. Med detta sagt kan vi konstatera att redovisningsspecialisters och revisorers roller är olika men betydelsefulla eftersom de kompletterar varandra på ett bra sätt. Båda yrkena har en betydande roll inom redovisningsprofessionen och deras expertis samt kunskap är viktig i arbetet med en ny redovisningsstandard.

När det kommer till IFRS 9, som generellt sett ses som en komplex standard, pratar respondenterna om att det finns en mental tröskel att komma över. Något som kan göra att standarden uppfattas som komplex är att revisorer behöver förstå underliggande ekonomiska händelser, effekter av exempelvis nedskrivning och säkringsredovisning samt hur bolag påverkas av detta. Revisorer behöver därför besitta en grundlig förståelse vilket interna stödfunktioner hjälper till med. I enlighet med detta har studien visat att stödfunktioner är en viktig del i transferering av kunskap. Stödfunktionerna har en koppling till hur kunskapen blir sedd och hur kunskapen blir tillgänglig för revisorer, revisionsbyrån samt klienterna. I arbetet med IFRS 9 kan vi konstatera att interna stödfunktioner och kunskapstransferering fungerat bra för de studerade revisionsbyråerna för en ökad förståelse för standarden. Revisorerna har utbildningar, *e-learning*s och diverse dokument att tillgå som skapats av redovisningsspecialisterna. Med andra ord har vi fått uppfattningen att revisorerna får den kunskap som behövs för att förstå IFRS 9.

Arbetet med en ny redovisningsstandard är en ständigt pågående process som Nolin (2008) pratar om eftersom det med jämna mellanrum införs nya standarder som gör att revisionsbyråer, framförallt redovisningsspecialister, ständigt behöver lära sig nya standarder samt hålla sig uppdaterade kring befintliga standarder. Revisionsbyråers arbete med en ny redovisningsstandard är ingen standardiserad process. Arbetet handlar mer om att göra tolkningar av regelverk samt ständigt hålla sig uppdaterad. Vi har varit försiktiga med att använda ordet implementering eftersom det inte är revisionsbyråer som implementerar nya

standarder. Revisionsbyråers arbete handlar om att besitta en bred kunskap om befintliga och nya standarder för att kunna bistå med hjälp till bolagens implementering.

7.2 Slutsatser

Utifrån uppsatsens syfte har vi formulerat tre frågeställningar som vi genom studien har försökt finna svar på. Den första frågeställning handlar om vilken roll redovisningsspecialister och revisorer har i arbetet med en ny redovisningsstandard. Utifrån vår professionsteoretiska förståelse kan vi i vårt material se att båda rollerna är viktiga och avgörande i arbetet med en ny redovisningsstandard. Båda professionerna besitter hög kunskap och expertis som används på olika sätt. Vi ser redovisningsspecialisterna som kunskapsförmedlare eftersom de regelbundet tolkar IFRS-regelverk för att sedan sprida kunskapen vidare, till revisorskollegor och klienter. Specialisternas arbete med IFRS-standarder är en ständigt pågående process med utbildningar och skapande av kunskap. Vi ser revisorerna som användare av kunskapssystemen som redovisningsspecialisterna skapar. Revisorerna behöver skaffa sig en förståelse för standarden och därför är redovisningsspecialisternas kunskap av hög betydelse för dem. I problematiseringen 1.2, säger Hronsky & Houghton (2001) att revisorer spelar en stor roll i formandet av de finansiella rapporterna och det är viktigt att revisorerna förstår innebörden av redovisningsstandarderna vilket vårt datamaterial har visat. Redovisningsspecialisterna och revisorerna har, som vi nämner ovan, olika roller i arbetet med en ny IFRS-standard men vi vill poängtera att vi anser att de kompletterar varandra på ett bra sätt. Revisorns arbete med IFRS underlättas av redovisningsspecialisternas kunskap och expertis. Vi kan utifrån vårt datamaterial dra slutsatsen att revisorns arbete fungerar effektivt eftersom de har tillgång till den kunskap som krävs. Effektiviteten skapas eftersom revisorerna inte behöver hålla sig uppdaterade kring nya standarder och förändringar i befintliga standarder, eftersom det är redovisningsspecialisternas arbete.

Vår andra frågeställning handlar om kunskapstransfereringens betydelse i arbetet med en ny redovisningsstandard. Vi har konstaterat att transfereringen av kunskap är en stor del för revisionsbyråer i arbetet med en ny redovisningsstandard eftersom förståelsen för en ny standard skapas genom interna stödfunktioner som exempelvis utbildningar och diverse dokument. Från vårt datamaterial kan vi se att redovisningsspecialisterna besitter en hög

kunskap och expertis inom IFRS vilket gör att interna stödfunktioner som finns för att transferera kunskapen är avgörande för förståelsen av standarderna. Stödfunktionerna är avgörande för revisorerna inom byrån som behöver en förståelse för standarderna i sitt arbete med klienterna. Stödfunktionerna som exempelvis seminarium eller externa dokument är avgörande för klienterna som ska implementera standarden.

Vår tredje frågeställning handlar om IFRS 9 och dess komplexitet, mer specifikt om IFRS 9 är komplex i sig eller om eventuella brister i interna stödfunktioner påverkar hur komplexiteten uppfattas. Vi kan utifrån vårt datamaterial dra slutsatsen att finansiella instrument generellt sett uppfattas som komplexa. Med IFRS 9, som uppsatsens exempel, anser vi det svårt att avgöra om en brist i interna stödfunktioner och i kunskapstransferering har att göra med om en ny redovisningsstandard uppfattas som komplex. Utifrån respondenternas svar och dokumentanalysen har vi noterat att IFRS 9 är en förbättrad standard, jämförelsevis med IAS 39. Detta går i linje med IASBs syfte med IFRS 9 som vi nämner i 1.1 Bakgrund. IASB ville utveckla en mer framåtblickad och förenklad standard, som resulterade i IFRS 9. Finansiella instrument är komplexa att arbeta med. Arbetet kräver utförliga analyser om framtiden när bolagen ska skapa sina modeller och detaljerade bedömningar samt granskningsarbete behöver genomföras av revisionsbyrån. Vi är medvetna om att vi inte kan dra slutsatsen att det inte finns brister i interna stödfunktioner och transferering av kunskap eftersom vi enbart intervjuat en revisor. Vi har emellertid noterat att de studerade byråerna i arbetet med IFRS 9 har tillräckligt med material för att skapa en grundlig förståelse för finansiella instrument eftersom alla respondenter svarar att stödfunktioner fungerar på ett bra sätt.

Som avslutning på det här delkapitlet vill vi poängtera att båda professionerna har betydande roller men på olika sätt. Våra resultat visar att det är viktigt hur kunskaps-transfereringen fungerar samt att revisorerna uppfattar stödfunktionerna som tillräckligt bra för att förstå innebörden av nya standarder. IFRS 9 är en komplex standard i sig men vi anser att det i de studerade byråerna finns tillräckligt med interna stödfunktioner för att komma över den mentala tröskeln om finansiella instrument och dess komplexitet. Det underlättar för revisorerna att ha den bekvämlighet som beskrivs, att enkelt kunna fråga om hjälp när det behövs eftersom revisorerna har specialister inom området.

7.3 Studiens bidrag

I följande delkapitel presenteras det bidrag denna studie lämnar efter sig. Det första är det teoretiska bidraget där vi beskriver hur vi har gjort ett försök med vald teori att fylla forskningsgapet. Det andra är praktiskt bidrag där vi nämner hur studien bidrar med komponenter som är viktiga att beakta för ett effektivt arbete med en ny redovisningsstandard.

7.3.1 Teoretiskt bidrag

Som noterats i vår litteraturgenomgång har tidigare forskning inom området fokuserat på hur länder och bolag uppfattat implementeringen av IFRS (Albu et al., 2011; Jansson, 2018; Maroun och van Zijl, 2016; van Zijl och Maroun, 2017). Majoriteten av tidigare forskning har varit inriktad på utvecklingsländer med fokus på revisorers uppfattning (Khamis, 2016; Mardini, 2015; Nurunnabi, 2017). Oss veterligen har ingen forskning genomförts på hur redovisningsspecialister och revisorer i Sverige uppfattar det initiala arbetet med nya standarder. Med andra ord fann vi ett forskningsgap och vi ansåg att det var intressant att studera hur revisionsbyråer arbetar med en ny standard, med fokus på IFRS 9 utifrån redovisningsspecialister och revisorers perspektiv. Studiens resultat har bidragit till att djupare förstå hur svenska *Big Four* arbetar med en ny redovisningsstandard i utvecklade länder. Med hjälp av professionsteori, mer specifikt redovisningsprofessionen har vi noterat att den kunskap och expertis som redovisningsspecialisterna och revisorerna besitter har en betydande roll i förståelsen av nya standarder. Vi har även märkt att kunskapstransferering är en väsentlig del i arbetet. Med andra ord har vi belyst redovisningsprofessionens väsentlighet i arbetet med en ny redovisningsstandard.

7.3.2 Praktiskt bidrag

Inom redovisningsprofessionen finns ett intresse att studera vad som händer inom redovisningsområdet (Artsberg, 2005). Införandet av redovisningsstandarder är ett ständigt pågående projekt inom redovisningsområdet. Vi har studerat arbete med nya standarder utifrån ett byråperspektiv och noterat att det finns tre faktorer att ta hänsyn till i arbetet. Den första är redovisningsspecialisternas roll, den andra är revisorns roll och den tredje är kunskapstransferering. Alla tre faktorer utgör tillsammans arbetet med en ny redovisningsstandard inom en revisionsbyrå. Studien har bidragit med att visa kunskapstransfereringens

betydelse i hur arbetet med en ny standard kan fungera på ett effektivt sätt. Med andra ord menar vi att transfereringen av kunskap, från redovisningsspecialisterna till revisorerna, spelar en stor roll eftersom en effektiv transferering leder till en ökad förståelse för nya standarder.

7.4 Egna reflektioner och förslag till framtida forskning

Nu närmar vi oss slutet på arbetet med den här uppsatsen. Arbetet har varit värdefullt att få göra tillsammans och vi ska nu försöka avrunda arbetet genom en kort beskrivning av hur det har gått till. Vi initierade arbetet med att bestämma vad vi ville studera, för att sedan försöka reda ut vad vi redan visste om området. Vi intervjuade därefter våra respondenter, slutligen diskuterade och studerade vi det valda området samt den insamlade empirin med våra teoretiska glasögon. Vi ser på vår uppsats som en kombination mellan vad vi visste, vad respondenterna berättat för oss och hur vi sedan tolkat materialet.

Så här i efterhand har vi insett att det varit svårt att få ett exakt svar på vad som påverkar uppfattningen av en ny redovisningsstandard; ifall det handlar om brister i stödfunktioner eller om det har att göra med att standarden är komplex i sig. Vi ser en möjlig anledning till denna svårighet, nämligen att respondenterna kan påverkas av den så kallade intervjuareffekten (Denscombe, 2014). Intervjuareffekten innebär att en respondent kan formulera sina svar utifrån vad de tror att forskaren vill höra (Denscombe, 2014). Vi tror inte att någon respondent skulle avslöja om de inte förstår en standard eller att de inte vet hur de ska utföra sitt yrke eftersom det skulle kunna sätta dem eller företaget i en oönskad position. En möjlig lösning på problemet kan vara att istället genomföra studien med en enkät som insamlingsmetod eftersom respondenterna inte blir påverkade av forskarens närvaro samt att de hålls anonyma. Hade vi haft mer tid och kunnat dyka djupare i hur komplex standarden egentligen är och hur revisorer dagligen arbetar med interna stödfunktioner tror vi att vi också kunnat finna svar på vad som påverkar uppfattningen av IFRS 9.

Efter studiens genomförande har vi noterat att vi inte kan dra en generell slutsats eftersom vi haft begränsningar i urvalet. Med andra ord kan vi inte påstå att våra slutsatser är gällande för alla. Ett förslag på framtida forskning är att studera revisorers uppfattning av interna

stödfunktioner, med hjälp av en enkät. Dels för att få ett bredare urval vilket gör det lättare att tolka svaren. Dels för att säkerställa att en snedvridning i svaren inte förekommer. Om intervjuer genomförs som datainsamlingsmetod grundas svaren i vad respondenterna säger att de gör och vad de tror. Ett andra förslag på framtida forskning och komplettering till intervjuer kan därför vara att genomföra en eller flera observationer av revisorer i deras vardagliga arbete med redovisningsstandarder. Som vi tidigare noterat, finns det oss veterligen ingen forskning med fokus på Sverige, redovisningsspecialister och revisorer. Ett tredje förslag är därför att i framtiden genomföra ytterligare forskning inom revisionsbyråer och arbetet med IFRS för att försöka undersöka hur stor risken är att standarder tolkas fel samt vilken betydelse detta kan få.

Genomförandet av denna uppsats har varken varit enkelt eller följt en spikrak bana men nu står vi här, i slutet av våra studier. Vi kan konstatera att vi genom detta arbete lärt oss mycket och att det har varit intressant att studera hur svenska *Big Four* arbetar med en ny redovisningsstandard. Dels för att det oss veterligen inte genomförts någon forskning med liknande syfte och frågeställningar. Dels för att vi fått mycket kunskap om professionen som redovisningsspecialist samt professionen som revisor. Vi har också lärt oss att revisionsbyråers arbete med en ny redovisningsstandard skiljer från exempelvis ett företags initiala arbete med en ny standard. Vi vill också tillägga att vi har haft stor hjälp av kunskaper vi ansamlat genom våra tre år på Högskolan Kristianstad, akademiska kunskaper såväl som praktiska. Slutligen vill vi rikta ett stort tack till alla som har gjort denna uppsats möjlig att genomföra, däribland vår handledare Maria Bengtsson, vår medbedömare Caroline Pontoppidan och inte minst, våra respondenter. Tack!

Litteraturförteckning

- Abbott, A. (1988). *The System of Professions*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Ahrne, G., & Svensson, P. (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. Stockholm: Liber AB.
- Aktiespararna. (2008). *Hur finanskrisen uppstod*. Hämtat från <https://www.aktiespararna.se/Artikelarkiv/Repotage/2008/september/Hur-finanskrisen-uppstod> 05 15 2019
- Alas, R., & Sun, W. (2007). Organizational changes in Chinese companies: a resource-based view. *Chinese Management Studies*, 1(4), pp. 225-242.
- Albu, N., Albu, C. N., Bunea, S., Calu, D. A., & Girbina, M. M. (2011). A story about IAS/IFRS implementation in Romania. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 1(1), pp. 76-100.
- Artsberg, K. (2005). *Redovisningsteori, -policy och -praxis*. Malmö: Liber Ekonomi.
- Balesic, A., & Chau, R. (2017). *IAS 39 vs. IFRS 9 - En komparativ studie ur ett intressentperspektiv (Magisteruppsats)*. Borås: Högskolan i Borås. Hämtat från <http://hb.diva-portal.org/smash/get/diva2:1142624/FULLTEXT01.pdf>
- Ball, R. (2006). International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors. *Accounting and Business Research*, 36(1), pp. 5-27.
- Bangladesh Securities and Exchange Commission. (2019). *About us*. Hämtat från <http://www.sec.gov.bd/> 04 04 2019
- Bell, E., Bryman, A., & Harley, B. (2019). *Business Research Methods*. Oxford: Oxford University Press.
- Bokföringsnämnden. (den 22 10 2012). *Förslag till kapitel 11 och kapitel 12 om finansiella instrument (Dnr 07-30)*. Hämtat från [http://www.bfn.se/upload/sv/ombokforingsnamnden/vara-remisser/inkomna-remissvar/Årsredovisning%20och%20koncernredovisning%20\(K3\)%20kapitel%2011%20och%2012/FAR-remissvar-K3-11-12.pdf](http://www.bfn.se/upload/sv/ombokforingsnamnden/vara-remisser/inkomna-remissvar/Årsredovisning%20och%20koncernredovisning%20(K3)%20kapitel%2011%20och%2012/FAR-remissvar-K3-11-12.pdf) 04 02 2019
- Brante, T. (2009). Vad är en profession? Teoretiska ansatser och definitioner. *Vetenskap för profession*, pp. 15-34.

- Carrington, T. (2014). *Revision*. Liber AB.
- Church, B. K., Jenkins, J. G., & Stanley, J. D. (2018). Auditors Independence in the United States: Cornerstone of the Profession or Thorn in Our Side? *Accounting Horizons*, 23(3), pp. 145-168.
- Deegan, C., & Unerman, J. (2011). *Financial Accounting Theory, Second European Edition*. Maidenhead: Mc-Graw Hill Education.
- Deloitte. (2015). *Financial Reporting* . Hämtat från <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/ng/Documents/audit/Financial%20Reporting/ng-ifrs9-implementation.pdf> 05 20 2019
- Deloitte. (12 2016). *IFRS i fokus*. Hämtat från <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/se/Documents/audit/IFRS%209-i-Fokus-2016.pdf> 03 29 2019
- Deloitte. (u.d.). *IAS 39 — Financial Instruments: Recognition and Measurement*. Hämtat från <https://www.iasplus.com/en/standards/ias/ias39> 03 31 2019
- Denscombe, M. (2014). *Forskningshandboken För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur AB.
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983, 04). The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields. *American Sociological Review*, 48(2), pp. 147-160.
- Ekonomifakta. (den 02 12 2008). *Subprimelån*. Hämtat från <https://www.ekonomifakta.se/Ordlista/Subprimelan/> 03 14 2019
- Eriksson-Zetterquist, U. (2009). *Institutionell teori – idéer, moden, förändring*. Liber AB
- European Commission. (den 14 09 2002). Law Details. *Regulation (EC) No 1606/2002*.
- EY. (03 2016). *Applying IFRS*. Hämtat från [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS_%E2%80%93_IFRS_9_for_non-financial_entities/\\$FILE/Applying-FI-Mar2016.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/Applying_IFRS_%E2%80%93_IFRS_9_for_non-financial_entities/$FILE/Applying-FI-Mar2016.pdf) 05 20 2019
- EY. (2017). *IFRS 9 classification — helping you see more than the tip of the iceberg*. Hämtat från [https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ifrs-9-classification/\\$File/ifrs-9-classification.pdf](https://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/ifrs-9-classification/$File/ifrs-9-classification.pdf) 05 21 2019

- FAR online. (1999). *Revisorns kompetens och oberoende*. Hämtat från https://www.faronline.se/dokument/balans/1999/balans_nr_02_1999/balans_1999_n02_a0006/ 04 26 2019
- FAR Online. (u.d.). *IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering*. Hämtat från https://www.faronline.se/dokument/i/ias0039?gclid=Cj0KCQjwhPfkBRD0ARIsAAcYycGuRLM6CZqQQZSiPSaHQXNd9TDd1IcPX8vWwcz5TzKFuxXv32MF9Z4aAg4rEALw_wcB 03 31 2019
- FAR Utbildningar & Litteratur. (u.d.). *IFRS – lär dig regelverket hos FAR*. Hämtat från <https://kompetens.far.se/kursomraden/redovisningskurser/ifrs/> 04 29 2019
- Finansinspektionen. (den 30 11 2017). *Ny internationell redovisningsstandard börjar gälla 1 januari*. Hämtat från <https://www.fi.se/sv/publicerat/nyheter/2017/nya-internationella-redovisningsstandarder-borjar-galla-1-januari/> 03 31 2019
- Finansliv. (den 11 12 2017). *Vad innebär IFRS 9?* Hämtat från <https://www.finansliv.se/artikel/vad-innebar-ifrs9/> 03 29 2019
- Freidson, E. (1986). *Professional Powers A study of the Institutionalization of Formal Knowledge*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Freidson, E. (2001). *Professionalism THE THIRD LOGIC*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Gornjak, M. (2017). Comparison of IAS 39 and IFRS 9: The Analysis of Replacement. *International Journal of Management, Knowledge and Learning*, 6(1), pp. 115-130.
- Gouldner, A. W. (1979). *The Future of Intellectuals and the Rise of a New Class*. London: McMillan.
- Håkansson, D. (2008). *Analys av metodval och cykeltider vid modultillverkning av trähus (Masteruppsats)*. Lund: Industriell produktion, Maskinteknologi, Lunds tekniska högskola. Hämtat från <https://www.yumpu.com/sv/document/read/27983859/exjobb-david-hakansson-lunds-tekniska-hagskola/28>

- Hoogendoorn, M. (2006). International Accounting Regulation and IFRS Implementation in Europe and Beyond – Experiences with First-time Adoption in Europe. *Accounting in Europe*, 3(1), pp. 23-26.
- Hronsky, J. J., & Houghton, K. A. (2001). The meaning of a defined accounting concept: regulatory changes and the effect on auditor decision making. *Accounting, Organizations and Society*, 26(2), pp. 123-139.
- IFAC. (2019). *About IFAC*. Hämtat från <https://www.ifac.org/about-ifac> 05 02 2019
- IFRS. (den 18 07 2016). *Sweden*. Hämtat från <https://www.ifrs.org/use-around-the-world/use-of-ifrs-standards-by-jurisdiction/sweden/> 05 23 2019
- IFRS. (2017). *About us*. Hämtat från <https://www.ifrs.org/about-us/> 03 15 2019
- IFRS. (u.d.). *IFRS 9 Financial Instruments*. Hämtat från <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ifrs-9-financial-instruments/> 03 29 2019
- Investopedia. (2019). *Enron*. Hämtat från <https://www.investopedia.com/terms/e/enron.asp> 04 30 2019
- Jansson, A. (2018). Global financial reporting convergence: A study of the adoption of International Financial Reporting Standards by the Swedish accountancy profession. *Competition & Change*, pp. 1-21.
- Khamis, A. M. (2016). Perception of Preparers and Auditors on New Revenue Recognition Standard (IFRS 15): Evidence From Egypt. *Journal of Accounting and Business Dynamics*, 3(2), pp. 1-18.
- KPMG. (07 2017). *Auditing IFRS 9*. Hämtat från <https://home.kpmg/content/dam/kpmg/xx/pdf/2017/07/auditing-ifrs9-gppc.pdf> 05 20 2019
- KPMG. (2019). *Lediga tjänster*. Hämtat från <https://home.kpmg/se/sv/home/misc/lediga-tjaenster.html> 05 20 2019
- Larson, M. S. (1977). *The Rise of Professionalism: A Sociological Analysis*. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press.
- Law, P. (2008). An empirical comparison of non-Big 4 and Big 4 auditors' perceptions of auditor independence. *Managerial Auditing Journal*, 23(9), pp. 917-934.

- Lindkvist, L., Bakka, J. F., & Fivelsdal, E. (2014). *Organisationsteori Struktur Kultur Proesser*. Stockholm: Liber AB.
- Macdonald, K. M. (1995). *THE SOCIOLOGY OF THE PROFESSIONS*. London: Sage Publications.
- Mardini, G. H., Crawford, L., & Power, D. M. (2015). Perceptions of external auditors, preparers and users of financial statements about the adoption of IFRS 8: Evidence from Jordan. *Journal of Applied Accounting Research*, 16(1), pp. 2-27.
- Maroun, W., & Zijl, W. v. (2016). Isomorphism and resistance in implementing IFRS 10 and IFRS 12. *The British Accounting Review*, 48(2), pp. 220-239.
- Nolin, J. (2008). *In search of a new theory of professions*. Borås: Science for the professions, University of Borås.
- Noordegraaf, M. (2007). From “Pure” to “Hybrid” Professionalism -Present-day Professionalism in Ambiguous Public Domains. *Sage Publications*, pp. 761-785.
- Nurunnabi, M. (2017). Auditors’ perceptions of the implementation of International Financial Reporting Standards (IFRS) in a developing country. *Journal of Accounting in Emerging Economies*, 7(1), pp. 108-133.
- Porter, R. E., Fusarelli, L. D., & Fusarelli, B. C. (2015). Implementing the Common Core: How Educators Interpret Curriculum Reform. *Educational Policy*, 29(1), pp. 111-139.
- Privata Affärer. (den 20 11 2007). *Fakta: Enronskandalen*. Hämtat från <https://www.privataaffarer.se/articles/2006/05/16/fakta-enronskandalen/> 04 30 2019
- PwC. (den 09 02 2015). *Revisor – vad gör en revisor?* Hämtat från <https://blogg.pwc.se/foretagarbloggen/vad-gor-en-revisor> 04 26 2019
- PwC. (den 15 12 2016). *IFRS 9 – godkänd av EU!* Hämtat från <https://www.pwc.se/sv/publikationer/finansiell-rapportering/ifrs-9-godkand-av-eu.html> 05 20 2019

- PwC. (2019). *IFRS*. Hämtat från https://www.pwc.se/ifrs?fbclid=IwAR1iwt3EJ_3ukV3RTIVmJg0dxsiBIKRvaaB-gl3Cf5PR2rksAiqBzjlXAXA 05 29 2019
- PwC. (u.d.). *IFRS*. Hämtat från <https://www.pwc.se/sv/finansiell-rapportering/ifrs.html> 03 31 2019
- Rebermark, I., & Rydell, E. (2012). *Från IAS 39 till IFRS 9 En förenklad och förbättrad standard? (Kandidatuppsats)*. Eskilstuna, Västerås: Akademin för hållbar samhälls- och teknikutveckling, HST Mälardalens Högskola. Hämtat från <http://www.diva-portal.se/smash/get/diva2:589108/FULLTEXT01.pdf>
- Salleh, K., Chong, S. C., Ahmad, S. N., & Ikhsan, S. O. (2012). Learning and knowledge transfer performance among public sector accountants: an empirical survey. *Knowledge Management Research & Practice*, 10(2), pp. 164-174.
- Soderstrom, N. S., & Sun, K. J. (2007). IFRS Adoption and Accounting Quality: A Review. *European Accounting Review*, 16(4), pp. 675-702.
- Sveiges Riksbank. (den 26 01 2018a). *Finanskrisen 2007-2010*. Hämtat från <https://www.riksbank.se/sv/finansiell-stabilitet/riksbankens-uppdrag-inom-finansiell-stabilitet/krishantering-vid-en-finansiell-kris/finanskrisen-2007-2010/> 03 14 2019
- Sveriges Riksbank. (den 26 01 2018c). *Banksystemet*. Hämtat från https://www.riksbank.se/sv/finansiell-stabilitet/det-finansiella-systemet/banksystemet/?fbclid=IwAR15T6C4Fii7_S8XL-_8U1pnWgGq7h-xjurXYKxjPHMHBULCvrePsWdbjqA 03 30 2019
- Sveriges Riksbank. (2018b). *Ekonomiska kommentarer*. Hämtat från <https://www.riksbank.se/globalassets/media/rapporter/ekonomiska-kommentarer/svenska/2018/ifrs-9--den-nya-redovisningsstandarden-for-redovisning-av-kreditforlustar.pdf> 03 14 2019
- SVT Nyheter. (den 15 09 2018). *Finanskrisen - Vad var det som hände?* Hämtat från <https://www.svt.se/nyheter/ekonomi/finanskrisen-vad-var-det-som-hande> 04 04 2019

- Tendeloo, B. v., & Vanstraelen, A. (2005). Earnings management under German GAAP versus IFRS. *European Accounting Review*, 14(1), pp. 155-180.
- U.S. SEC. (2013). *What We Do*. Hämtat från <https://www.sec.gov/Article/whatwedo.html> 04 30 2019
- UNICEF. (u.d.). *Vad vi gör*. Hämtat från <https://unicef.se/vad-vi-gor> 03 31 2019
- Wenglén, R. (2013). Professionalism i välfärden - förutsättningar och tumregler. *KEFUs skriftserie*, 2013(3).
- Westermarck, C. (2005). *EU:s redovisningsstandard - en introduktion till IAS/IFRS*. Stockholm : Norstedts Juridik.
- Wieczorek, C. C., Schmied, H., Dorner, T. E., & Dür, W. (2015). The bumpy road to implementing the Baby-Friendly Hospital Initiative in Austria: a qualitative study. *International Breastfeeding Journal*, 10(3).
- Wines, G. (2011). Auditors independence: Shared meaning between the demand and supply sides of the audit services market? *Managerial Auditing Journal*, 27(1), pp. 5-50.
- World Health Organization. (2019a). *Baby-friendly Hospital Initiative*. Hämtat från <https://www.who.int/nutrition/bfhi/en/> 03 31 2019
- World Health Organization. (2019b). *What we do*. Hämtat från <https://www.who.int/about/what-we-do> 03 31 2019
- Zijl, W. v., & Maroun, W. (2017). Discipline and punish: Exploring the application of IFRS 10 and IFRS 12. *Critical Perspectives on Accounting*, 44, pp. 42-58.

Bilagor

Bilaga 1: Mail till Studentansvariga

Hej (studentansvarigs namn)!

Vi är två studenter från Högskolan Kristianstad som läser på ekonomprogrammet och vi håller just nu på med vår kandidatuppsats där vi undersöker revisorns perspektiv på IFRS 9.

Vår forskningsfråga är om implementeringsprocessen har en effekt på hur IFRS 9 uppfattas av revisorn. Syftet är att se om revisionsbyråns interna dokument och utbildningar kring nya standarder är faktorer som påverkar om standarderna uppfattas som komplexa eller ej.

Vi är i behov av att intervjua en redovisningsspecialist och två revisorer (gärna en auktoriserad) och undrar om ni har möjlighet att hjälpa oss. Uppskattningsvis tar intervjun en timme och vi planerar att skicka ut frågorna i förväg så att våra respondenter kan kolla igenom dem.

Om Ni önskar att vi går tillväga på annat sätt, skriv gärna till oss och berätta och hör gärna av Er om ni har frågor.

Stort tack på förhand!

Med vänlig hälsning,
Hanna Svanberg & Flora Morina
Högskolan Kristianstad

Kontaktuppgifter:

Hanna Svanberg, hanna.nilsson0032@stud.hkr.se, 0731573057.

Flora Morina, flora.morina0001@stud.hkr.se, 0733261959,

Bilaga 2: Intervjuguide Redovisningsspecialister

1. Förklara din position på företaget.
2. Hur arbetar du med implementeringen av en ny redovisningsstandard?
3. När och hur initierades ditt arbete med att implementera IFRS 9?
4. Hur ser den interna processen ut kring IFRS? (Interna dokument, utbildning, upplärning etc.).
5. Upplever du att du vardagligen får många frågor från revisorer om IFRS 9? Trots dokument, mallar, lathundar, utbildningar.
6. Har IFRS 9 stuckit ut på något sätt? Exempelvis mer komplex att lära sig/lära ut?
7. Anser du att IFRS 9 är en förbättrad standard, jämförelsevis med IAS 39 och varför?
8. Vad kan du säga om revisorns roll kopplat till IFRS 9?
9. Anser du att det är viktigt att revisorerna är uppdaterade kring nya redovisningsstandarder?
10. Är det någon viktig del som du anser att vi missat att belysa?
11. Slutligen, vad är din personliga uppfattning?

Bilaga 3: Intervjuguide Revisorer

1. Förklara din position på företaget.
2. Hur arbetar du med implementeringen av en ny redovisningsstandard?
3. När och hur initierades arbetet med att implementera IFRS 9?
4. Har ni gått några kurser/fått utbildning kring IFRS 9?
5. Hur uppfattar du stödfunktioner? (Mall eller person som hjälper).
6. Vem vänder du dig till när du stöter på problem?
7. Varifrån får ni information och uppdateringar om IFRS?
8. Anser du att IFRS 9 är en förbättrad standard, jämförelsevis med IAS 39 och varför?
9. Anser du att IFRS 9 är en komplex standard?
10. Har granskningen blivit enklare?
11. Är det någon viktig del i detta projekt som du anser att vi missat att belysa?
12. Slutligen, vad är din personliga uppfattning om IFRS 9?